

Нова Думка

ISSN 0351-3181

BROJ
ЧИСЛО

187

GODINA
РОК

XLIV

3/2015

ДЗЕНЬ РУСНАЦОХ У РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ

Шветочна Академия з нагоди Дня Руснацох у Республики Горватской того року отримана 23. мая у Городским музею Вуковар, у організації Координації руської національної меншини Республіки Горватській. Подпредседатель Ради руської національної меншини Вуковарско-срімської жупанії, Борис Бучко, привітав госців і учасників програми спред Ради і Координації руської національної меншини РГ.

Іншак, за Дзень Руснацох у Республики Горватской вибрані 25. май як здогадоване на найстарши запис у матрикулох, дзе зазначене же 25. мая формована перша руска грекокатоліцка парохія на просторе терашній Республіки Горватской. Од госціх на Академії були присутні заступник горватського Собору, хтори бул и висланік председателя горватського Собору, пан Дамір Римац, хтори і привітав посушних, і пожадал ище вельрохи успишней роботи, як на полю культуры, так и на політичній сцені.

Висланік владики Крижевской епархії і декан Срімські, о. Владимир Мағоч, тиж так пренесол поздрави од владики Крижевской епархії і пожадал успишну роботу. Понеже шветочна академія под покровительством жупана Вуковарско-срімської жупанії, пана Божи Галича, висланік жупана, под'жупан Дъордє Чурчич, обрацел ше присутним зоз даскеліма пригодніма словами.

Тиж так, привітало ше и шицких других хтори були на Академії, а то пан Звонко Костелник, член Совіту за національні меншини Республіки Горватской, пан Іриней Мудри, Представитель руської національної меншини Городу Загребу, пані Агнетка Балатинац, Представителька руської національної меншини

КУД Русинох Осиек

Осєцко-бараньской жупанії, пані Лела Дітко, председателька Ради руської національної меншини Городу Вуковару, пан Яким Вашаш, председатель Ради руської національної меншини Општини Богдановци, пан Мирослав Лікар, председатель Ради руської національної меншини Општини Томповци и заменік начальніка руської національної меншини Општини Томповци, пан Ярослав Медєши, заменік начальніка руської національної меншини Општини Богдановци, о. Владимир Седлак, парох Петровски, пані Дубравка Рашилянин, председателька Союзу Русинох Республіки Горватской, пан Мийо Шайтош, председатель дружтва Руснак, пан Желько Костелник, председатель КУД-а "Яким Гарди" Петровци, пан Славко Ждиняк, председатель КУД-а "Яким Говля" Миклошевци, пан Владо Руцин, председатель КУД-а "Осиф Костелник" Вуковар, пані Агнетка Балатинац, председателька КУД-а Руснацох Осиек, пані Мелания Пап, председателька Културного дружтва Руснацох Ви-

новци, пан Звонко Грубеня, председатель КУД-а Руснацох Цвелферії и пан Желько Ковач, председатель Вивершного одбору Национального совіту Руснацох у Республіки Сербії.

На самим початку програми гимну Республіки Горватской и Святочну писню Руснацох у Горватской ведно одшпивали Женска шпивацка група КУДа "Яким Говля" Миклошевци и Хлопска шпивацка група "Яким Гарди" Петровци. Програму предложило КУД Руснацох Осиек зоз шпиванками "Писня Руснака" и "Руски сукні". Денис Гарди одрецитовал писню "О моїм валалу", стихи Любіци Гаргайовей. Івона Гнатко одшпивала писню "Мойому валалу", а на гітарі ю провадзел Мирослав Костелник. Мая Гарди одрецитовала писню "Родзеному валалу" Агнетки Балатинац. "Мацерову мушкатлу" Звонимира Барни одрецитовала Тена Голік, а шпиванку "О враче мили мой, врачи" одшпивала женска шпивацка група КУДа "Яким Говля" з Миклошевцох.

Шпиванку "Хижочко стара"

одшпивала шпивацка група дружтва "Руснак", а Томислав Рац и Владимир Дудаш през стихи Михала Ковача "Грих" одведли нас до прешлих, а вже актуальних часох чежкого живота Руснака як пааста и наднічара на цудзіх маесткох, котры даваюци свой дзеци на школоване жада олесчац живот будзім генерацыйом. Иван Лікар рецитовал стихи Меланіі Пап под назыву "Живот у валале". Писню "Ручнік", хтору написала Ганча Папандриш Гаргай, одрецитовала Мая Рац, а хлопска шпивацка група КУД-а "Яким Гарди" з Петровцох одшпивала шпиванки "Уж преквітили били ружі" и "Пада, пада росичка". Писню "Здогадоване на драгу" Еугеніі Врабец одрецитовал Боян Кошутич, а Културне дружтво Руснацох з Вінковцах одшпивало шпиванки "На танцу" и "Дому шугай, дому".

Стихи выбрал Організаційни одбор у чімі составе Агнетка Балатинац, Наталя Гнатко, Звонко Костелник и Марияна Джуджар.

Марияна Джуджар

“NOVU DUMKU”

Izdavač: Savez Rusina RH

<http://www.savezrusina.hr>
savezrusina@gmail.com

Facebook: Savez Rusina RH Vukovar

Za nakladnika: Dubravka Rašljanin

Uredništvo: Vukovar,

Vijeća Europe 93

Tel. / faks: 032 428-342

IBAN HR1623400091110057465

Tisak: Tiskara Soldo, Vukovar

Naklada: 1000 primjeraka

“НОВУ ДУМКУ”

Видава: Сојуз Русина РГ

<http://www.savezrusina.hr>
savezrusina@gmail.com

Фейсбук: Savez Rusina RH Vukovar

За видавателя: Дубравка Рашљанин

Редакција: Вуковар, Ради Европи 93

Тел. / факс. 032 428-342

ИБАН HR1623400091110057465

Друкче: Друкарња Солдо, Вуковар

Тираж: 1000 прикладници

Tiskano-Друковане
6 / 2015

Cijena	10	Kuna
Цена		Куни

Rukopisi se ne vraćaju.
Objavljeni prilozi se honoriraju.

Рукописи не вратају.
Објављени прилоги не гонорују.

DRUŠTVO I POLITIKA - ДРУЖТВО И ПОЛИТИКА

Дзенъ Руснацох у Републики Горватской - Марияна Джуджар	2
63. Sjednica Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske - Zvonko Kostelnik	4
Дзень Општини Богдановци - Звонко Костелник	5
Означени дзень општини Томповци - Ксения Лікар	5
Не забудзме свой народ - Ксения Лікар	6
У Илоку положени венци з нагоди Дня победы над фашизмом и Дня Европи - Звонко Костелник	7
Дні національних меншин Городу Загребу - Звонко Костелник	7
Дзэнъ національных меншинъ Вуковарско-сримскай жупанії - Марияна Джуджар	8
Виберанки за Ради и Представительство национальных меншин у Республики Горватской - Марияна Джуджар	9

IZ RADA NAŠIH DRUŠTAVA - ЗОЗ РОБОТИ НАШИХ ДРУЖТВОХ

У Адици преславени 1. май - Любница Гаргай	11
КУД "Яким Гарди" Петровци наступело у Миклошевцох зоз драмску представу - Звонко Костелник	12
7. сајам Дяково Експо «Златни руки» Пишкуневци - Звонко Костелник	12
Зрубане "Майске древо" при Етнографскай збирки у Петровцох - Звонко Костелник	12
Вистава и промоция кніжкох - Любница Гаргай	13
На дноху Општини Дарда госцовало КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох - Звонко Костелник	14
Дні культуры Русинох и Українцох Приморскогоранскеj жупанії - Владімир Провчи	17
"Петровски дзвон 2015" - Любница Гаргай	18
Културно-уметніцки дружтва Союзу Русинох Горватской наступели на	
61. швету Русинох - Українцох Словачац - Звонко Костелник	20
Литературно-музични вечар - Агнетка Балатинац	
Фестивал церковней музыки у Матульох - Владимир Провчи	22
Voditelj zbora KUD Rusina Vinkovci Zoran Cikovac - Slavica Čorak	30
Отримана 8. Подобова колония КУД-а Руснацох Осиек - Агнетка Балатинац	35

IZ RADA SAVEZA - ЗОЗ РОБОТИ СОЮЗУ

У загребским населеню Травно одкрыти памятник Тарасови Шевченкови - Вера Павлович	10
Конкурс	10

IZ NAŠIH MJESTA - 3 НАШИХ МЕСТОХ

Дакеди було... (2) - Желько Гаргай	26
60 zajedničkih godina - Andrej Rašljanin	30
Отримани 54. Фестивал рускей культуры "Червена ружа" - Агнетка Балатинац	31

IZ DUHOVNOG ŽIVOTA - ЗОЗ ДУХОВНОГО ЖИВОТА

Стретице священікох Славонско-сримского викарияту - о. Владимир Седлак	14
Св. Тайна миропомазания у Петровцох - о. Владимир Седлак	15
Преславене швето Соществија святого Духа - Ксения Лікар	15

LITERARNA STRANICA - ЛИТЕРАТУРНИ БОК

хижка святого петра / кућа светог петра - Любница Гаргай	16
Мой валалу - Мелания Пап	16
Одход зоз валалу - Звонко Барна	16

PUTOPIS - ДРАГОПИС

Грац - Мануела Дудаш	23
----------------------	----

ZA VAŠ DOM - ЗА ВАШО ОБИСЦЕ

Можеце буц и ви креативни - Любница Гаргай	24
--	----

POLJOPRIVREDA - ПОЉОВДЛСТВО

Biogoriva – razvoj i budućnost 3. dio - Ljiljana Kiš	28
Вељки хасен за земдну и продуктовательох - Желько Лікар	32
Monarda, Indijanska kopriva, Metvulja - Slavica Čorak	32

RECEPTI - РЕЦЕПТИ

Колач з вишњами - Марияна Джуджар	27
-----------------------------------	----

PETROVCI KOJI NESTAJU - ПЕТРОВЦИ ХТОРИ НЕСТАВАЮ

Рускина як слуп фамелії - Томислав Рац	33
--	----

In memoriam - на здогадоване	34
------------------------------	----

На першим боку: Агнетка Балатинац - Грушки

На остатнім боку: Агнетка Балатинац - Зоз фундусе Подобовей колонии КУД-а Руснацох Осиек, автор Роберт Ерделі

UREĐNIŠTVO: Vera Pavlović (glavna i odgovorna urednica), Ahnetka Balatinac, Ksenija Ljikar i Danijel Vašaš**SAVJET UREDNIŠTVA:** dr. sc. Oksana Timko Đitko (predsjednica), Ljubica Harhaj, Marijana Džudžar, Zlatko Hirjovati, Joakim Erdelji i Vera Pavlović**LEKTORI:** Marija Vučić (rusinski jezik), Lesya Mudri (ukrajinski jezik), Andreja Magič (hrvatski jezik)

Tiskanje potpomaže Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske s Rješenjem Ministarstva informiranja Republike Hrvatske od 15. siječnja 1992. godine (ur. Br. 523-92-I), "Nova dumka" je upisana u evidenciju glasila pod brojem 1366

Prilozi autora potpisani imenom ne moraju odražavati mišljenje uredništva i izdavača.

РЕДАКЦИЯ: Вера Павлович (главна и одговорна редакторка), Агнетка Балатинац, Ксения Лікар и Данијел Вашаш**СОВИТ РЕДАКЦИИ:** д. ф. н. Оксана Тимко Ђитко (председател), Любница Гаргай, Маријана Џудџар, Златко Гирјовати, Јаким Ерделі и Вера Павлович**ЛЕКТОРЕ:** Мария Вулич (руски язык), Леся Мудри (украинский язык), Андрея Магоч (хорватский язык)Архивираје Совет за национални
меншини Републике Горватской.

На вимагање Сојуз Русинах и Українцох Републики Горватской зоз фундусе Подобовей колонии КУД-а Руснацох Осиек, автор Роберт Ерделі

Авторизовани тексти не знача же то источасно и становиско редакцији лебо видавателя.

63. SJEDNICA SAVJETA ZA NACIONALNE MANJINE REPUBLIKE HRVATSKE

Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske 18. lipnja 2015. godine održao je 63. sjednicu u zgradici Vlade Republike Hrvatske Trg Sv. Marka 2, dvorani 143/1 u Zagrebu. Uz nazočnost većine članova Savjeta i zastupnika gospodin Aleksandar Tolnauer predsjednik Savjeta za nacionalne manjine otvorio je sjednicu, pozdravio prisutne i predložio

DNEVNI RED :
usvajanje zapisnika sa 61. sjednice

1. Informacija o izborima za vijeće i predstavnike nacionalnih manjina 31.05.2015. godine

2. Deklaracija o nesnošljivosti i etnocentrizmu u Hrvatskoj, zastupnika nacionalnih manjina u Hrvatskom saboru i predsjednika Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

3. Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (Narodne novine broj 26/15)

4. Zamolba Općine Lipovljani za sufinanciranje kulturne manifestacije "Lipovljanski susreti"

5. Zamolbe udruga i ustanova nacionalnih manjina za prenjanjem sredstva-Talijanska unija iz Rijeke

6. Prijedlog Odluke o ovlaštenju predsjedniku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

7. Razno

Predloženi dnevni red i zapisnik sa 62. sjednice Savjeta za nacionalne manjine usvojen je jednoglasno

AD1. Vesna Fabijančić Križanić potpredsjednica Državnog izbornog povjerenstva izvjestila je je prisutne članove Savjeta iz Državnog izbornog povjerenstva o kandidaturama, broju vijeća i predstavnika koji su se birali, odazivu birača te riješenim prigovorima uloženim na provedbu izbornog postupka. Članovi su Savjeta istaknuli nužnost donošenja posebnog zakona o lokalnim izborima kojim bi se regulirao rad i funkcioniranje vijeća i predstavnika odnosno kojim bi se uredila pitanja upisa birača, organizacije izbora za manjinsku samoupravu i njihove promidžbe

AD 2. Furio Radin: "Ovom deklaracijom izražavamo svoje najoštire suprotstavljanje diskriminaciji i pozivima na diskriminaciju svih onih koji su drugačiji od većine po svojim individualnim i kolektivnim osobinama, uključujući nacionalne, vjerske, rasne, rodne i dobne karakteristike te političke i idejne orientacije", poručio je, nezavisni saborski zastupnik i predsjednik Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina.

Deklaraciju su potpisali zastupnici Furio Radin, Nedžad Hodžić, Milorad Pupovac, Dražan Crnogorac, Sandor Juhas, Veljko Kajtazi, Vladimir Bilek i Milan Horvat, te predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer. Savjet je još jednom izrazio suprotstavljanje pozivima na diskriminaciju onih koji su dru-

Članovi Savjeta za nacionalne manjine RH na 63. sjednici

gačiji od većine po nacionalnim, vjerskim, rasnim, rodnim i dobnim karakteristikama te istaknuo zabrinutost porastom pojava koje korespondiraju s autoritarnim političkim vrijednostima i sustavima kojima će biti narušene vrijednosti mira, pluralizma i multietničnosti.

AD3. Članovi Savjeta iznijeli su zamjenici ravnatelja Vladislavog Ureda za udruge Vesni Lendić Kasalo primjedbe na Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge koja, prema mišljenju Savjeta, nije prepozna specifičnost financiranja kulturne autonomije nacionalnih manjina Vezano uz navedeno, Savjet je na temelju članka 35. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina donio Zaključak da će Vladi Republike Hrvatske uputiti prijedlog da se Uredba dopuni odredbom kojom će se utvrditi da se na sufinanci-

ranje kulturne autonomije nacionalnih manjina putem Savjeta primjenjuju Kriteriji odnosno Metodologija Savjeta sukladno članku 35. i 36. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

AD4. Prihvaćeno pokroviteljstvo nad centralnom manifestacijom nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj Lipovljanski susreti 2015. godine.

AD5. Na sjednici je odobrena prenamjena sredstava Talijanskoj uniji iz Rijeke

AD6. Prihvaćen je prijedlog odluke o ovlaštenju predsjedniku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske

AD7. Pod točkom razno nije bilo pitanja ni rasprave i sjednica je završena na kojoj se predsjednik A.Tolnauer svima zahvalio.

Zvonko Kostelnik prof.

ДЗЕНЬ ОПШТИНИ БОГДАНОВЦИ

Дзень Општины Богдановци означає ше уж по треті раз, а того року є означени 05. мая и то у Доме култури у Петровцох. Означоване почало зоз фудбалским змаганьем медзи Петровцами и Богдановцами. На 19,00 годзин отримана святочна схадзка Општинской ради, котру отворел и шицких присутних привітал предсідатель Андрия Крізманич. Попри начальніка Юра Михайловича, гостем ше обрацели и Марінко

Бельо, вісланік жупана Вуковарско-срімской жупанії, Іван Пенава, городонаачальнік Городу Вуковару, Драган Сударевич, начальнік Општины Стари Янковци, Маріян Жівкович, спред Штабу за охрану горватского Вуковару. На концу програми у культурній часці наступили культурноуметніцкі дружтва зоз Богдановцох, Петровцох и Свіньяревцох.

Звонко Костелник, проф.

Танечна секція КУД «Яким Гарди» на визначуваню Дня Општини Богдановци у Петровцох

ОЗНАЧЕНИ ДЗЕНЬ ОПШТИНИ ТОМПОВЦИ

Святочност означованя Дня Општины Томповцы почала 21. мая зоз покладаньем венцох и паленьем швичкох при Памятніку жертвам Отечественей войны и зоз пошвецаньем Памятнай плочи у Чаковцох котрой присутствовали представителі Општины, члены Месних одборах Миклошевци, Берак, Чаковци и Томповци, як и представителі рижних општинских здруженьюх.

После Служби Божей у католіцкай церкви Святей Marii Magdaleni у Томповцох отримана Святочна схадзка Општинской ради у Горватским доме.

Схадзу водзел предсідатель Ради Дубравко Мартич, котри привітал присутних, окреме Любіцу Амбрушец, начальніцу побратименей Општины Градечки Павловец при Загребе зоз сотруднікамі. Потым начальніца Општины Ловас, Таню Пашу и Велика Копаница, Ружицу Вуковац, гостса зоз Бачкей Тополі Ендре Балаша, як сотрудніка зоз прейгранічных заедніцких проектох и других.

Начальнік Општины Томіслав Паненич у кратких рисох на-чишлел потерашній роботи, наглашуюци же ест вельо плани котри руководство Оп-

Покладане венцох

шини жада окончиц у шлідуюцим періодзе. Вон поволал представнікох месних здруженьюх же би ше цо венцей уключели у витворйованню роботох котри би оможлівели цо лепши животні условия за шицких жительох, а окреме младших генераційох, та их на тот способ затримали на тих просторах. Дні Општины Томповци тирвали од 16. по 24. мая, а у їх рамікох були обласпіни рижни культурноспортивски збуваня. Першого дня у Бокшичу означена 60-рочніца месного добродзечнога огњегаснога дружтва, док у Томповцох тирвала Подобова колонія. Ютредзень у Горватским доме у Томповцох отримана

ровац, поставени колімбачки, древени столи и лавки, а буде порихтани и спортык терени. Попри наставнікох, зоз дзеци були члены Локалней акційской групи „Срім“ и Явней установи за управянє защищених природных вредносцох, котри им бешедовали о значносці томповских ритох, з німа раз патралі лес и упознавали их зоз рошлінским и животинским шветом. Штварток, 21. мая, у Матичнай школи у Чаковцох школьніе з наставніками означали Дзень школы зоз пригодну програму, на котрой за школьнікіи генерації преглашена Милица Мишленович, школьнік 8. класі зоз Миклошевцох.

Остатнього дня, 24. мая, у Миклошевцох отримані Мемориал „Юлин Бучко“ у лапаню рибох на дугов. Чаковске КУД „Петефи Шандор“ було домашнє 2. Стретнцу „Прывіт яры“, на котрим наступили дзеци зоз дзецінскай заградки, школьніе котри виучую руски и мадярски язык, як и члены подростку КУД „Яким Говля“ з Миклошевцох и „Петефи Шандор“ зоз Чаковцох. У вечаршай часці програми у Берки отримані концерт тамбуровых составох з веций местох.

Ксения Лікар

МИКЛОШЕВЧАНЕ ОЗНАЧЕЛИ ДЗЕНЬ РУСНАЦОХ НЕ ЗАБУДЗМЕ СВОЙ НАРОД

Члени КУД «Яким Говля» на визначаваню Дня Руснацох у Міклошевцох

Хлопска шпивацка група КУД «Яким Гарди» зоз Петровцох

После як у Вуковаре була центральна програма, и міклошевськи Руснаци зоз Швєточну академію всботу, 30. мая, у Дружтвеним дому означали свай Дзень котри організовала Рада рускай національнай меншини Општини Томповци у сотрудніцтве зоз КУДом „Яким Говля“. Академія почала зоз интонованьем державней гимни и швєточнай писні Руснацох „Браца Русини“ котру под водзеньем Ани Бучко одшпивали Женска шпивацка група КУДа „Яким Говля“ и Хлопска група КУДа „Яким Гарди“ зоз Петровцох. У мене организатора присутних привітал Мирослав Лікар, председатель Рады и заменік начальніка Општини Томповци, а зоз пригодну бешеду Швєто винчовал и начальнік Томислав Паненич. Як висланік Владики крижевскаго, кир Николи Кекича, винчованік пренесол о. Яким Симунович, викар славонско-срімски и парох міклошевськи. Вон пречитал интересантни историйни факты о присельованію Руснацох на тоти простори. Парох Симунович ше врацел до року 1777. кед царица Мария Терезия за грекокатолікох австрійскаго царства у южней часци основала нове

владичество у Крижевцох дзе вошли два руски парохій, Керестур и Коцур. За отримоване Владичества и Семінару у Загребе Царски двор 1780. року подаровал крижевским владиком велькі маestok коло Шиду, дзе тедиши Владика Василь Божичкович збудовал лётну владическу резиденцию, нешкайши Руски двор. На тот маestok почал насельваць роботнікох, Руснацох зоз Керестура и Коцура. Його насліднік владика Василь Бубанович 1803. року за душпастира поставел паноца Иринея Александровича. Офіційно парохия у Шидзе основана 1. мая 1810. року, а шидянски парохове мали задаток водзіц бриг'ю о шицких грекокатолікох Руснацох котри ше присельовали до тей часцы Сріму. Паноцлове шицких уписовали до кніжки, такволаней „Стане душох“, т.е. особох у парохій що ше кожного року надополньовало. У тей кніжки, спрам початкох зоз 1835. року о. Янко Латкович записал же у Петровцох ест уж 318 грекокатолікох Руснацох, а у Старых Янковцох 73 души. На допис крижевскаго Владики Гавриїла Смичкласа од 4. мая 1836. року у Петровцох ше 25. мая истого року зишла

комісія у хторей були владически висланік Никола Голеш, заступнік велможской фамелії Елц, Осіф Смейкал, та висланікі жупанії Антун Феєрвари и Иван Гвозданович. На тим сходу Петровци выбрані за шедзиско новей грекокатоліцкай парохій. За першого пароха меновани о. Дюра Дуликравич котри офиційно превжал парохию 01. януара 1837. року. Як згадоване на тоту подію Руснаци у Горватской вжали тот датум же би отримовали памятки на своїх предкох.

У музично-кніжковнай часци програми стихи руских поетох Агнетки Бучко — Пап-

гаргай, Мирона Колошняя, Михала Ковача и Штефана Гудака пречитали Сабина Ждиняк, Иван Лікар, Леся Мудри, Паула Поточкі и Ана Бучко. Ренато Міклош, школьнік 8. класі основнай и 2. класі музичнай основнай школы на гармонікі одграл два кратши композіції, а даскелью народни шпіванкі виведли домашня Женска шпивацка група и Хлопска група з Петровцох.

Програму водзели Паула Поточкі и Иван Лікар. После програмы за шицких порихтане окріпене и дружене.

Ксенія Лікар

Госци и публика на святочнай академії у Міклошевцох

У ИЛОКУ ПОЛОЖЕНИ ВЕНЦИ З НАГОДИ ДНЯ ПОБИДИ НАД ФАШИЗМОМ И ДНЯ ЕВРОПИ

На поволанку Амбасади України пана Олександра Левченка з нагоди 70рочніці побуди у Другої світової війни, 08. мая у Ілоку на пам'ятік жертвом, погинулим 1944. року при церкви св. Івана Капістрана, делегація Союзу Русинох Республіки Горватської зоз амбасадором Олександром Левченком положила венец з нагоди Дня Європи и Дня побуди над фашизмом. Окрім Союзу Русинох РГ, на комеморації присутствували и министар привреди РГ, пан Іван Врдоляк, Амбасадор Норвежской Генрик Офстад, жупан Вуковарско-

сримской жупаниї Божо Галич, городонаачалнік Ілоку Звонimir Драгун, представитель Министерства охорони, Союз антифашистах Вуковарско-сримской жупаниї, Українска заєдніца у РГ и КПД, Иван Франко Вуковар. Делегацію предводзела председателька Союзу Дубравка Рашиянин, а у делегації були и Желько Костелник, член председательства Союзу и председатель КУД « Яким Гарди» Петровци и Звонко Костелник, член Созвиту за национални меншини РГ.

Звонко Костелник, проф.

Делегація Союзу Русинох РГ положила венци у Ілоку з нагоди Дня побуди над фашизмом

ДНІ НАЦІОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ГОРОДУ ЗАГРЕБУ

Руски танци у виводзеню танечнай секцii КУД «Яким Гарди» у Загребе

Уорганизаций Координатці радох и представительствах националных меншинох городу Загребу, 14. юния отримана манифестация «Дні националних меншинох Городу Загребу». На тей культурнай манифестації участовали: албанска, бошняцка, чарногорска, ческа, мадярска, македонска, ромска, словенска, сербска,

болгарска, німецка, польска, руска, русийска, словацка, італіянска, українска и жидовска национална меншина. Присутніх у мене організатора привітала Золтан Блаж Піри, председатель координації и же велика нащива гражданох тей манифестації потребна и прилагена, и же припаднікі националних меншинох през роки пестовання

культури, язика и вири до- приноша мултинациональності Загребу, та выражал жадане же би и надалей до- приношли очуваню того багатства.

Манифестацію отворэл загребски городонаачалнік Мілан Бандич зоз словамі же горад зоз сотрудніцтвом зоз 22ма націоналінама меншинама жис мултикультуралносц, мультиетнічносц и мултінациональносц, и велі можу од Загребу научыц о богатстве розличосци.

Маринко Косор, председатель Городской Скупштини Загребу тих привітала присутніх и учашікох, и наглашэл и же можеме буц приклад и векшим европейским горадом о прилагайованю националных меншинох.

Представяне почало зоз ревію народного облечыва, а вец ше предложэло зоз наступом фольклорных и співацких групох, як и зоз багатим понукнуцом националных ёдзеньюх на пултох осемнац националных меншинох

котры жию у Городу Загребу. Водітелька манифестації була Урша Раукар, театральная уметніца.

Руска национална меншина на поволанку Представителя рускай национальнай меншини Городу Загребу, пана Іринея Мудрого, представала ше зоз «Венчиком руских пастирских танцох» у виводзеню КУДа «Яким Гарди» Петровци и КУДа Руснацох Осиек. Зединені ансамбли наших дружтвох у прекрасным парку на Зриневцу представали ше загебскай публики зоз националним облечивом, ёдзеньем и танцами, домашніе и гости знали барз крашніе наградыц вельочисленых аматерах наших дружтвох. Вешэлэ ше предложэло у прекрасным ресторане за полудзенком, а за ище лепшу рэзвагу ше постарали наша гудацы з нашым руским писнями, котры зме одшпивали зоз представителем и домашнім.

Звонко Костелник, проф.

ДЗЕНЬ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ ВУКОВАРСКО-СРИМСКЕЙ ЖУПАНИЇ

З нагоди Дня националних меншинох Вуковарско-сirimской жупаниї Координация националних меншинох Вуковарско-сirimской жупаниї, 07. мая у малей сали жупанийской ради у Вуковаре отри- мала святочну схадзку на хторей, попри домашніх и госцох, бул присутни и жупан Божо Галич.

Йосип Кел, председатель Координації, наглашал же националні меншини доприноша не лем очуваню языка и культуры, и лепшому животу, але доприноша и злешшованню жупаниї и ширшай заедніці. Подзековал шицким председателем радох и представителем националних меншинох, жупанови и його сотрудником, представителем медийох и шицким хтори допринесли унапредованю роботи и статусу националных меншинох у Вуковарско-сirimской жупаниї. Преслава Дня националных меншинох уж ше традицыйно означає у тижню Европи, а того року, дванастей по шоре преслави, домашні була немецка национална меншина, а отримана є у Вуковаре на площи др Франт Тудъмана. Шицки национални меншини

Мишани хор КУД «Осиф Костелник»

котры у Вуковарско-сirimской жупаниї чуваю и отримую свою обычай и культуру, а то Словаки, Мадяре, Бошняци, Руснаци, Серби, Роми, Немцы, Чарногорцы и Українцы, мали свою штанди на хторых виложели свою традицыйны ёдла, вишиваня, виданя и шицко друге що их може представиць.

З оглядом же ше Дзень националных меншинох Вуко-

варско-сirimской жупаниї таго року отримал у Вуковаре, руску националну меншину представело Дружтво "Осиф Костелник" зоз рускими танцами и писнями, а на штанду од руских ёдлох були заступени рейтэши з бундаву, яблуками и сиром, череги, капущаніки, кифлочки з маджуном и колбасу, сирец, бобальки, горгелі, беляши и кромпляніки, а при-

рихтовали их Младенка Ру- син, Олена Поштич, Ружа Праніч, Лела Дудаш, Иrena Дюдар и Любица Гаргай, а шлівкову паленку подаровал Звонимир Барна.

Марияна Джуджкар

Женска танечна група КУД «Осиф Костелник»

Штанд зоз националними лакоткамі и ёдлами на вуковарской площи

ВИБЕРАНКИ ЗА РАДИ И ПРЕДСТАВИТЕЛЬОХ НАЦИОНАЛНИХ МЕНШИНОХ У РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ

Уставни закон о правах националних меншинох, з цільом участвовання у явним живоце и управлюю з локальними роботами, припадніком националних меншинох гарантую право на вибір своїх представительох и ради, хтори буду унапредзовац и чувац їх интересы на локальному рівнине и участвовац у роботи Совіту за национални меншини при Влади Республики Горватской.

Ради националних меншинох непрофітнoprавни особи хтори ше состоя зоз вибраних представительох националних меншинох з подруга єдинки локальней (город и општина) лібо подручній (регіональней) самоуправи (жупанія). Ради поєднечней националней меншини у општини чишила 10, у городу 15, а у жупанії 25 членох.

Того року, 31. мая, отримани штварти меншински виберанки у Горватской. Меншински ради вибраны у городох и општинах дзе припаднікі даєдней меншини маю найменей 1,5% од вкупного числа жительох, односно, там дзе тата меншина чишилі вецей од 200 припаднікох, док на рівнине жупанії тата граніца 500 припаднікох поєднечней националней меншини.

Представитель националней меншини вибира ше кед у даєдней општини, городу лібо жупанії не витворени наведзены условия за формоване ради, але число припаднікох поєднечней меншини векше од 100.

Члени ради националней меншини и представителі вибираю ше на штири роки.

Руска национална меншина мала право виберанки за штири ради:

Жупанія: Вуковарско-срімска

Город: Вуковар

Општини: Богдановци и Томповци

Представителі /Жупанії/: Осєцко-бараньска, Город Загреб

Результати виберанкох за членох Ради рускай националней меншини у Вуковарско-срімскай жупанії:

Од 1.240 припаднікох рускай националней меншини хтори маю право вибирац и уписаны су до попису вибераючох, гласало 190, односно 15,32%.

До Ради рускай националней меншини Вуковарско-срімскай жупанії вибраны шлідующи кандидати/кандидатки:

Мено и презвиско	гласи	
1. Борис Бучко	74	7. Владимир Дудаш
2. Яким Ерделі	74	8. Таня Гарди
3. Ана Бучко	72	9. Янко Сопка
4. Зденко Бурчак	69	10. Златко Гарди
5. Томислав Рац	69	
6. Даниел Вашаш	66	До Ради рускай националней меншини Општины Томповци вибраны шлідующи кандидати/кандидатки:
7. Мийо Шайтош	65	
8. Деян Лікар	62	
9. Звонко Костелник	60	
10. Марияна Джуджар	59	
11. Михайло Голик	57	
12. Петар Киш	57	
13. Звонимир Барна	56	
14. Мирослав Лікар	56	
15. Звонко Еделински	55	
16. Златко Гірьовати	54	
17. Таня Гарди	53	
18. Звонко Грубеня	53	
19. Желько Еделински	52	
20. Наталия Гнатко	51	
21. Желько Костелник	51	
22. Яким Вашаш	50	
23. Оленка Бики	49	
24. Яким Дудаш	49	

До Ради рускай националней меншини Городу Вуковару вибраны шлідующи кандидати/кандидатки:

Мено и презвиско	гласи
1. Зденко Бурчак	35
2. Лела Дітко	30
3. Мирослав Дітко	30
4. Звонимир Барна	29
5. Владо Русин	29
6. Наталия Барна	28
7. Владо Мудри	27
8. Мария Русин	27
9. Мирко Дорокази	25
10. Блаженка Дудаш	24
11. Івона Гнатко	23
12. Любомир Гнатко	23
13. Мирон Гнатко	23
14. Звонко Гайдук	22
15. Наталия Гнатко	20

До Ради рускай националней меншини Општины Богдановци вибраны шлідующи кандидати/кандидатки:

Мено и презвиско	гласи
1. Томислав Рац	48
2. Даниел Вашаш	48
3. Яким Вашаш	40
4. Желько Еделински	38
5. Звонко Костелник	37
6. Желько Костелник	36

За Представителя рускай националней меншини Городу Загребу вибраны:

- мр сц. Ириней Мудри

За Представительку рускай националней меншини Осєцко-бараньской жупанії вибрана:

- Агнетка Балатинац

Марияна Джуджар

У ЗАГРЕБСКИМ НАСЕЛЕНЮ ТРАВНО ОДКРИТИ ПАМЯТНІК ТАРАСОВИ ШЕВЧЕНКОВИ

Українські улічки хто-ра ше находити у загребським населеню Травно, у присутстві численних делегацій зоз жемі и іножемства, 21. мая одкрити памятнік українському писателюви и малярови Тарасови Шевченкови з нагоди 200-рочинії од його народзеня. Памятнік виробел Константин Добрянски, млади уметнік зоз Києва, хтори викре-сал Шевченкову бисту у ма-ниру школи українського реа-лизму.

На святочносци бисту ведно одкрили загребски городо-началнік Милан Бандич, де-легат горватской предсида-тельки Андро Крстулович Опара, предсиадель Одбору за будоване памятніку Борис Гранлок и амбасадор України у РГ Олександар Левченко. Медзи присутними були ище Гірдана Собол, соборска за-ступніца у мено предсида-

теля Собору, Ален Каймович, заменік министра культуры, Дюро Видмарович, член укарінскогорватского дружтва писательох, Стипе Месич, предсиадель Дружтва горватско українського при-ятелиства, проф. др Стипе Ботица, подпредсиадель Матки Горватской, представител Укарінській заєдніци у РГ, делегація нашого Союзу Русинох РГ, амбасадоре Польской, Норвежской и Азербайджану, студенти на Катедри за українистику на Філозофским факультету у Загребе, делегації україн-ских здруженъох зоз БиГ и Сербії, и велі други.

Подпредсиадель українські Влади и министер культуры Кириленко у остатней хвиль-ки одказал свой приход, а понеже нікого не послал же би го заменіл, протокол ше кус пременіл, та у мено Ук-раїни присутних привитали

Памятнік Тараса Шевченка у загребській Укарінській улічкі

амбасадор України у РГ Олександар Левченко, хтори наглашел же му мило же у Загребе одкрити памятнік национальному символу ук-раїнського народу и же ше наздава же ше неодлуга и формално подпише декрет о приятельству медзи Киє-вом и Загребом. Присутних

тиж так привитал и Михайлло Атушни, предсиадель Шве-товой координації ради Ук-раїнцох. У культурней часци програми наступели числені рецитаторе и оперни шпіваче зоз пригодним репер-тоаром.

Вера Павлович

СОЮЗ РУСИНОХ РГ

Ради Европи 93

32000 Вуковар

e-mail: savezrusina@gmail.com

СОВИТ „НОВЕЙ ДУМКИ“

Ради Европи 93

32000 Вуковар

e-mail: novadumka@gmail.com

Розписую

КОНКУРС

За програми видавательства у 2016. року спрам критериюмох за утверджоване фінансийней потримовки за програми нєвладових здруженъох и здруженъох националних меншинох

На конкурс можу ше явиц шицки по-лнолітні граждане РГ хтори задово-люю критериюми конкурсу.

Критериюми:

- Діло за хторе ше гледа фінансийна потримовка муши буц написане на руским або на горватским языку (не виключує ше ані двоязични приклад руско-горватски).
- Діло би требало буц вязане за животни прилики Русинох на нашим просторе, або ширше — зоз обласци

етнології, исторії, церковного, кул-турного и явного живота, як и зоз кождодньового живота наших людзох

- Діло може буц наменене одроснутим особом, младежи и дзецом
- Діло може буц написане у шицких книжовних родах — лирским, епским, або драмским, може буц мемораска, автобіографска, або біографска про-за
- За Конкурс автор муши окрем авторского діла доставиц свою биог-

рафию, найменей єдну рецензию на діло хтору написал рецензент значни за обласц до хторей спада діло и по-датки о рецензентови

- Діло ше посила у комп'ютерской форми на e-mail адреси Союзу або Новей думки, або по пошти на горюю адресу, тиж так у комп'ютерской фор-ми
- Конкурс отворени по 31. окtober 2015. року

Редакция Новей думки

У АДИЦИ ПРЕСЛАВЕНИ 1. МАЙ

Руски шпиванки на дарунок свойому городу у виводзеню КУД «Осиф Костелник»

У вуковарскай Адици и того року преславене медзинародне швето роботи, 1. май, зоз рижними змистамі, медзи хторима були и наступі наших Дружтвох. Так того дня у Адици наступело КУД "Яким Говля" зоз Міклошевцох, КУД "Яким Гарди" зоз Петровцох и КУД "Осиф Костелник" зоз Вуковару.

Вуковарска Адица то парк-лес хтори ше находзі недалеко од центру городу. Зоз центру по парк може ше пешо присц дас за 1520 минуты. Ма поверхносц коло 70 гектары. Започати будинки у нім ішце не закончены, а полни є з дражкамі за шейтане, бегане, з рижними спра-

Оркестер Дружтва на першомайскім концерту у Адици

Атрактивни руски дзвівоцки танцы

вами за вежбане и подобніма змістами за рекреацио. То красне место дзе ше може крашнє скриц од летних горучавох. З одлуку Жупанійскай скупштини Адица преглашена за парк природи. У таким окруженню преславене медзинародне швето роботи лем на дакус іншакі способ як по потерашні роки, бо того року горадски власцы забраняли камповане и печене роштилю, як цо то була пракса по другі роки. Тогорочни Першомайски вілёт до Адици организovala Туристична заедніца городу Вуковару и Город Вуковар у

сотрудніцве з рижними другіма здружэніями. Програма запачала рано споза 9,00 годзін, а потривала до позніх ноцных годзінох. Так ту наступели мажореткіні Городу Вуковару, Городски дуйни оркестер, Вуковарски голубки, рижни культурно-уметніцки дружтва. Потым, була ту и малярска колонія, кипарска колонія, вистава псох, вистава дробных жывотіньох, голубох, вистава коньох и кочох на хторых ше и члени наших Дружтвох мали нагоду вожыц. Участц мали и фодбалски навіяцкі клубы зоз паленъем своіх

ракетох, скакали падобранци, грали рижни составы... Шатри зоз дробніма бавісками и лакоткамі були коло дражки на самім уходзе до Адици, а рингішпили, тобоганы и другі рижни забавны змісті за дзеци того року були поставены недалеко на Лужцу. Тиж так, цали дзень бесплатно вожел туристичны гайзібанчок на реласії Вуковар–Адица–Борово Населене. За шицкіх вілётнікох Город Вуковар обезпечел безплане дзелене пасулі и папригашу, але нажаль, не

було того надосц та и подаёдни учашнікі у програмі остали без полудзенку. КУД "Осиф Костелник" зоз Вуковару наступело зоз дво-ма танцами и дво-ма шпиванкамі. Дзвівоцка танечна група одтанцовала "Сокальски танец" и "Дзвівоцки козачок". Мишани хор у провадзеню оркестру одшпивал руски пісні "У лесику при валале" и "Чия то заградка не орана". За наступ их порихтали Тат'яна Алерич и Мария и Владо Русин. Були облечены у руским народним облечиве.

Любіца Гаргай

КУД "ЯКИМ ГАРДИ" ПЕТРОВЦИ НАСТУПЕЛО У МИКЛОШЕВЦОХ ЗОЗ ДРАМСКУ ПРЕДСТАВУ

Зоз представу Сави Шкобича "Кров понад главу" Петровчане ше 16. мая представели и миклошевской публики. Най надпомнеме же представу на руски јазик преложел и режирај Томислав Рац.

У представи глумя осмеро млади глумци, и то векшином штредњошколци: Данијел Вашић, Кристијан Медеши, Мая Рац, Денис Гарди, Антун Гарди, Ана Рац, Таня Гарди и Боян Кошутич. Сценографију обдумал Мирослав Лехолат, костими Снежана Лехолат, за шветло бул задлужени Горан Костелник, за музику и ефекти Владимир Дудаш Данко, а шаптачка була Таня Гарди.

Сцена зоз представи «Кров понад главу»

Звонко Костелник, проф.

7. САЈМ ДЯКОВО ЕКСПО «ЗЛАТНИ РУКИ» ПИШКУРЕВЦИ

Петровски танечници у танцу зоз атрактивними фигурами

Петровчане наступели на 7. сајму Дјаково Експо «Златни руки». То сајм польопривреди, ремесел и привреди, а отимани є од 15. по 17. май у Пишкуревцих. Жадајуци отримац традицију и озберац национални институцији зоз подручја аграру, Город Дјаково, Универзал д.о.о за комунални дјељносци и Туристична задјница городу Дјаково з нагоди означавања Дня Городу Дјакова порихталу богати викладателно-предавательни сајам едукативног карактеру и унапредоване аграру. Културна програма одбула ше 17. май у Пишкуревцих помедзи штири горватски ансамбли, а Петровчане же постарали же би публика була одушевена зоз њих наступом. Зоз тим виборели наступ на Дјаковских вишивању у јулију мешацу.

Звонко Костелник, проф.

ЗРУБАЊЕ "МАЙСКЕ ДРЕВО" ПРИ ЕТНОГРАФСКЕЙ ЗБИРКИ У ПЕТРОВЦОХ

Урамикох Петровског дзвона, пияток 05. юнија, КУД "Яким Гарди" зоз Петровцих организовало ваљне маялосу. Найцикавши обичай Петровчаньох котри ше ище затримал медзи нами то »Мајске древо«. Јого обовязково закоповали хлапци пред хижи својих дživkova вноци зоз 31. априла на 1. май у позних ноћних годзинох, мож повесц аж над раном, кед шицки спали. Древо мушело буц цо висше и на ньго ше привязовало вишувани ручнік и фляжу паленки. Не закоповал ше Мај каждой дživki, лем тей котра мала легиня лебо за хто-ру легиньово шерцо плакало. На таки способ ше указовало на любов гу тей дživki. Кед дživka першого рана у маю обачела же ёй закопане Мајске древо, була должностна догвариц рубане. Рубане звичайно було

о мешац дні, коло 15,00 годзин попладњу. Легине котри закопали древо, були дужни и древо зрубац. Дživchata и легине облекали ше до найкрасшого народного облечива, а дživka, пред чио хижу буд закопани Мајалос, понукала шицких домашніх и гостох зоз колачми и зоз пицом. Тот легине котри остатні звалел Мај, бул легине тей дživki. Кед древо падало було барз весело и шицки були радосни же дознали котра ше пара на ёшень побере. Тих ток и родичи були щешліви бо дознали хто будзе будуци жец. Того року тоту традицију предлужели члени КУД-а "Яким Гарди" зоз Петровцих пияток на 20,00 годзин у рамикох Петровског дзвона, а котра преходзи до традицији под час манифестацији.

Звонко Костелник, проф.

Зрубани маялос

ВИСТАВА И ПРОМОЦИЯ КНІЖКОХ

Yрамикох тогорочного 42. "Петровскаго дзвону" ортимани два значни збуваня, вистава малюнкох и промоция кніжкох. Всеботу, 06. юния, на 18.30 годзин у Етнографскай збирки у Петровцах отворена вистава малюнкох трох младых авторох: Кристияна Медеша, Роберта Ерделя и Ларисы Гнатко. Тоту часц манифестациі водзел и о малюнкох бешедовал наш познати маляр Владимир Пропчи, водитль подобовей секцыі нашаго дружтва "Рушняк" зоз Риеки. Перште з красніма словамі прывітал двух младых авторох, Кристияна Медеша и Роберта Ерделя, як и шицкіх присутных, а вец замодлел предсідательку Союзу Русинох Рэспублікі Горватскай, Дубравку Рашиянин же би поведала даскељло слова. Вона тиж так шицкіх прывітала, у свойя власне меню и меню Союзу. На дпомла же отримоване тогорочнай манифестациі почало дзень скорей, пятачок, зоз звичайом рубана майскаго древка, а праве пришла зоз початку фодбалскаго змаганя. Зоз надію же шицкі будземе крашнё чувствовац на тогорочним "Петровскаго дзвоне", хтори у своїх рамикох ма рижні змісті, препущела слово младым автором.

Перше ше представел Роберт Ерделі, школьнік уметніцкой школы у Осиеку, хто ри друга класа скулпторскаго напряму. Од малюнка любі рисовац, правиц скулптури и на тот ше способ уметніцки виражавац. То му перша вистава.

Кристиян Медешы ідзе до средней школы до Винков-

цох, напрят месар. Тераз ма петнац рокі, а рисуе од малюнка. Кед ше раз стретнул зоз старшима малярами видзел же вони малюю у технікі олій на платну и вон то такой полюбел, гоч то и не баш лёгка техніка мальованія. Лариса Гнатко ше на отвернію виставі не зявела.

Виставу порихтал уж спомніти пан Пропчи, хтори виставу поскладал так же на кажды мур у просторій положел роботы ёднога автора, а були виложены и даскељло Ердельово скулптуры. Тиж так прэгварел и даскељло слова о кождому авторові. За Кристияна Медеша гварел же хаснёе моцны фарби и же ма досц цми колорит хтори ше барз цені у малярстве. За Роберта Ерделя гварел же дума же пред нім шветла будучносц бо му виложены портреты рисовані зоз угольем барз добры. За Ларису Гнатко гварел же ю позна од скорей и же пременела стил и терз робі графику, як цо видно на виложеніх малюнкох.

Шицкі присутні могли опатриц туту цыкаву виставу и особніе прэгвариц зоз авторамі и на такі способ их ошмеліц же би и надалей мальovali и развивали свой талант.

Потым, на 19.00 годзин у Сали за схадзкі почала Промоция кніжкох, хтору водзела главна и одвічательна редакторка Союзовіх выдањью Веры Павловіч. На самім початку прывітала шицкіх присутніх, а на окремні способ Дубравку Крайновіч, хтора була присутна спред Городу Вуковару, предсідателя МО Петровцы Томіслава Раца, представителя

Представяне видавательнай діяльносці Союзу Русинох РГ

Руснацох у Совету за нацыонални меншини РГ и тайомніка Союзу Звонка Костелника, предсідательку Союзу Дубравку Рашиянин и шицкіх присутніх предсідательльох наших Культурно-уметніцких дружтвах.

Прешлого року Союз мал заплановани три проекты хтори и вітворени. Шицкі три фінансавал Совет за нацыонални меншини Рэспублікі Горватской.

Перші то збирка поезій Меланії Пап и Звонимира Барни "Дом у шерцу". Ту слово о специфічнай збирки двоіх людзох хтори повязані зоз искуством живота у Вуковаре. Мелания Пап писні получала пісац под час вібеженства, та и тематика у веліх ей писньох воена. У других писньох обрабя тематику о валале и власней фамелії.

Звонимир Барна у своїх писньох найвецей шпива о валале, о любові спрам того у чим роснул и дозревал, и у шерцу однесол до городу дзе біва. На насловным боку кніжкі фотографія як спомін на стари, скорейвойнові Вуковар, а на остатнім боку били крижи на тематове Отечественей войны, цо стварносц терашніого Вуквару. Понеже поетеса Мелания Пап барз эмоционально вязана за свойя писні и не може их читац, ей писні прочитала редакторка кніжкі Любіца Гаргай. Потым и Звонимир Барна прочитал свойя писні.

Друга збирка поезій то збирка под назву "Душа як гушля" Владимира Пропчия зоз Матульох при Риеки. Слово о писньох хтори поскладані як жвератко. З ёднога боку

ше находза писні по рускі, а зоз другого тоти істи лем преложени на горватски язык. То цалком розумліве, понеже Пропчи жис у штредку дзе ёст мало Руснацох, та на тот способ його писні можу чытац и тоти цо не знаю по рускі. Гоч го знаме як подобоваго уметніка, вон ше тераз перши раз зявюе и як поета. У своій поезії пише о щесцу, о любові, о миру, задуманосци над собу и животом. На дзепоедни питані дава одвіта, а дзепоедні лем отвера. Автор прочитал писню по своім вібore по рускі, а редакторка Павловічова исту туту по горватски.

Як остатнє, треце видане представени 16. по шоре літопис "Думки з Дунаю", групи авторох. Літопис облапя шейсць розличні рубрикі, та ше ту так находза шлідующи поднаслові: Дружтво и политика, Культура и просвіта, Література, Исторія и сучасносц. Зоз духовнаго жыята и Хлеб наш насушні. Авторе текстах шлідующи: Звонко Костелник, Маріяна Джуджар, Марія Такач, Агнетка Балатинац, Вера Павловіч, Ксения Лікар, Любіца Гаргай, Якім Пушкаш, Мірон Жирош, Данил Пе-рунски, Томіслав Рац, Славица Чорак, о. Владимир Седлак и Желько Лікар.

Шицкі присутні мали можлівосц вжац спомніти видання, як и тогорочні видані Новей думкі. Потым ушлідзело подпісане поетох, а на памятку шицкім на тото прекрасне збуване у рамикох 42. "Петровскаго дзвоне".

Любіца Гаргай

Подобова вистава неафірмованих авторох у музею

НА ДНЬОХ ОПШТИНИ ДАРДА ГОСЦОВАЛО КУД «ЯКИМ ГАРДИ» ЗОЗ ПЕТРОВЦОХ

Святочни дефиле учащікох у Дарди

На поволанку СКД «Просвіта» Загреб, пододбор Дарда, з нагоди означования Дня Општини Дарди, 27. юния КУД «Яким Гарди» Петровци госцювало на 9. медзинароднай смотры национальных меншынох Дарда, под покровительством Министерства культуры Рэспублики Горватскай. Од национальных меншынох настепели: СКУД «Бранко Радичевич» Дарда, МКУД Дарда, РКУД Дарда, КУД «Яким Гарди» Петровци, ГКУД «Владимір Назор» Сомбор, СКУД «Людовіт Штур» Илок, БКУД «Лілян» Дреновци, МКУД «Брац Міладіновіці» Осіек и КУД «Осман Решидовіч» Берчка.

Звонко Костелник, проф.

СТРЕТНУЦЕ СВЯЩЕНІКОХ СЛАВОНСКО-СРИМСКОГО ВИКАРИЯТУ

Всібіту, 27. юния того року, у Пишкуревцах ше по другі раз у тым року stretli паноцце Крижевской епархії котри службу ю на подручу Славонії и Сріму. По молитви трецого часу у парохияльнай церкви св. Димитрия мученіка, у роботней часци stretnuta обробена тема: Андрій Шептицкий и Крижевска епархія. Тот вельки духовнік бул грекокатоліцьки „Strossmayer“ – значни культурно просвітни діяч и мецена од Горніці по нашо краї. Бул потримователь и нашей „Просвіти“ и вельки приятель и части госьц владики Дионізия Нярадія. Зоз нім обишел не лем Бос-

ну, алє и Бачку, а прешол и застановял ше и у Славонії и Сріме. Велькосц духа и понізносц шерца зробела з нього приклад за розважоване на окремні способ у року котри пошвецени монашескому стану. По оброненай темі дорушело ше и практичны питаня зоз каждодньовного живота наших парохийох. На полудзенку, кед уж закончела офиційна часц stretnuta, як госьц приключел ше и о. Дамір Станіч, римокатоліцьки колега и парох у Пишкуревцах, Будровцах и Новых Перковцах.

о. Владімір Седлак

Стретнуне священікох у Пишкуревцах

СВ. ТАЙНА МИРОПОМАЗАНЯ У ПЕТРОВЦОХ

Святи Тайни (*sacramenta*) то видими знами при заволоваваню Духа Божого и препоручованю його невидимей Ласки. Вони провадза значни хвильки и подїї християнскаго жица од його початку по конец. Церковне учене их припознава седем. То: кресцене, миропомазане, евхаристия (причасц), споведз, оліво, малженство и священство. Перши три ше волаю и св. Тайни уводзены до християнскай вири (*initiationis christianaе sacramenta*). Вони ше од давних часох примали ведно, цо и нешкава пракса при одроснутых особох.

Кед у питаню кресцене дзецах, у нашей, ту присутней, византыйнай (грекокатоліцкай) традиції, а нешкава уж и у даёдних латинских (римокатоліцких) епархійах у Америки, кресцене и миропомазане у порядней форми (*forma ordinaria*) шлідза такой єдно за другим. Но як св. Церква мац-

и учителька (*mater et magistra*) и кажде свойо дзецко люби и порядно провадзи, од вše искновали слuchaи и розлученого приманя св. Тайнох, котры медзитим нігда не рушало лем зоз помадарства, або подобносци, але з одредзених неможлівосцох, або неупущеносцох, та аж и несцена дзепоездных священікох же би на кресценю родичом обращацели увагу на потребу пестованя власней легітимнай традиції у криду Католіцкай Церкви.

Було як було, папа Франціо тот котры на шліду свойого предходніка Венедикта XVI ище баржей вимага виход пастирох гу периферії християнскай пракси. Не оставац лем на порядних звичаёх и питац ше у чуду „чом чомка не ма уха“, але глібше раздумац цо би було наймудрейше пасторално и духовно зробиц же би на непорядним, або на недопушнім не остало и то понукнуц як можлівосц.

Памятка на миропомазане у петровскай парохияльнай церкви

У тым напряме, за наша дзеци котры од свойого дзецинства жию на території петровскай парохії, и активни су у ёй вирским живоце, ходза на школску и парохиялну вironауку, а у рамікох котры як можлівосц даваю: а) церковни закон, б) літургійни книжкі и в) предвидзене допущене церковнай власци, седмеро младых 06. юния того року прияло св. Тайну миропомазаня, на радосц и дожице

їх родичнох, родзини и целей парохияльнай заедніци под час Служби Божей. За туту подїю кандидаты ше рыхтали през цали пост и вельконоцни час зоз шоровим ходзеньем на Служби Божо, зоз поуками на катихуменски способ, як и зоз св. споведзу дзень пред тим як ше тата значна подїя у їх животох одбула. Жадаме им велі и благи літа у зздраву и спашеню!

о. Владимир Седлак

ПРЕСЛАВЕНЕ ШВЕТО СОШЕСТВИЯ СВЯТОГО ДУХА

У грекокатоліцкай церкви Рождества Пресвятей Богородицы у Миклошевцах, 24. мая преславене швекто Сошествия Святого Духа лебо як у народзе гвариме Русадля.

Службы Божо на 10,15 и 19,00 годзин служел о. Яким Симунович, парох миклошевски и викар славонско-сримски. Службы получали зоз молитву Цару Небесни, а у казані о. Симунович визначел як тото Швекто родзени дзень Церкви Христовей и тиж так швекто преславеня тречай особи Пресвятого Троіства, Духа Святого.

Пред Службами было споведане пред завитним днем, а по Службах мироване. Ютредзень парохияне тримали Завитне швекто кед ше модлі благослов за поля и загради.

Уход до церкви и сама церква були оквицени з ліповима конарами, а так исто и капури обисцох. Тото квецене походзі з давних часох кед Израїлци после Велькай ноци през пейдзешат дні ходзели през пустиню и преноццовали под закрицами зоз пальмовых и других рошліновых конарох, а теди ше им зявел Дух Святы.

Ксения Лікар

Русадля

ХИЖА СВЯТОГО ПЕТРА

штирме здрави
верели
нє одступали
одкрили закрице
хорого
гу твоїм ногом
спущели

видзел ши їх
виру
и нєрухоми
станул
на очи нєвирніком

одпущел ши му
грихи
и вон щєшліво
пошол

хижа святого петра
по дзеки твоей
одкрыта
а понад ню
церква святого петра
нєзвичайна
осемуглова
у воздуху

Любица Гаргай

KUĆA SVETOG PETRA

četvorica zdravih
su vjerovala
nisu odustajala
otkrili su krov
bolesnoga
k tvojim nogama
spustili

vidio si njihovu
vjeru
i nepokretan
je ustao
na oči nevjernika

otpustio si mu
grijeha
i on je sretan
otisao

kuća svetog petra
po volji tvojoj
je otkrivena
a iznad nje je
crkva svetoga petra
neobična
osmokutna
u zraku

Ljubica Harhaj

ОДХОД ЗОЗ ВАЛАЛУ

Идзэм, одходзим, од дому
ме ище крочай дзелі.
Шицко стануло...
Цихосц вечара з часу на час
порушує пирхане витру
и брехане псож...

И остатні фалаток швета застал.
Слизя на твари ше ми злядзуе.
Най ше врацим и подуркам
на облак...

Крачам, крочай по крочай, идзэм...
Слизи ше ми по твари котуляю.
Мамо и оцец остатні попатрунок,
и тебе шестричко поцилунок.

Ви слизи, гайде, поме,
збогом родичи...
Збогом мой мили доме.
Зоз слизу ше причащал,
а жаль нє споведа.

Кед крочай длугоки далёкосц погледа
цеплоту шерца жима ми сцера.
И валал мой у молги...
дзе Руснаци жию...
Дзє у предней хижи у образу святим
слика моего валалу осталася.

МОЙ ВАЛАЛУ

Ой, ти мили мой валалу
нігда це я нє забула,
ша ту ше ми у дзецинстве
 занавики любов збула.

Твойо давни дражки
з цеглох муроўаны,
ту у моїх очох
навики остали.

А диждж кед попада
дражки викивани,
та били ботошки
на страх випирскани.

А по драги коні
кед дакус дрин'али,
праху ягод хмари
кочи подзвигали.

Внёдзелю гудаци
кед у карчми грали,
легінє дзивчата
крашнє викруцали,

Дзецински бависка
я у шерцу ношим,
а пре здогадана
и очка орошим.

Вельо раз у думкох
я орошим очка,
у куцику шерца
на вше маш месточка.

Велі рокі прешли,
а думки лётаю,
лём годзинки часи
назад нє врацаю.

Мелания Пап

ДНІ КУЛТУРИ РУСИНОХ И УКРІНЦОХ ПРИМОРСКОГОРАНСКЕЙ ЖУПАНИЇ

KУД Русинох и Укарін-цох Приморско-горанской жупаниї єденаси раз организовало свою рочну культурну манифестацію котра ше уж традиційно отримує у Риєки, а под назву "Дні культури Русинох и Українцох Приморско-горанской жупаниї". Тогорочни Дні культури тирвали од 14. по 21. май.

Манифестація почала зоз подобову виставу Подобовей секції КУД "Рушняк". З тey нагоди у Матки пензіонерох ПГЖ представели ше тройо авторе: Мирта Блажевич зоз мотивами моря, Владимир Провчи зоз мотивами квела и Милица Спинчич зоз абстрактними портретами. Вистава була отворена од 14. мая и осталася у тим просторе по 28. май.

КУД "Осиф Костелник" зоз Вуковару госцювал два дні у нас и през тот час мал вецей наступи. Так 15. мая вечер

Вуковарчане наступели у сали "Ханг'ар" пред невельку публику. Наступ бул запланованы на площи у центру Матульох, алe пре диждж мушел буц премесцени до завартого простору. Дружтво "Рушняк" наступело зоз писнями, а на концу програми у Матульох нащивительом понукани традиційни руски єда. Треба надпомнунц же Општина Матулі була сопкоровитель манифестації и медзи патрачами ше нашли и општински представитеle.

Ютредзень, 16. мая на 10 годзин дополадня, у самей Риєки организованы дефиле учаснікох культурней манифестації, а числені патраче мали нагоду вецей ше презнац о культуры Русинох и Українцох. Риєцки улічки у тот час були преполнены зоз людзми, медзи иншим и пре отримоване манифестації "Кварнер-фест". Члени "Рушняка" за порихтаним штандом шицким зацикавеним патрачом дзе-

Памятка на госьцоване на площи у Риєки

лели традиційни руски єда. Вуковарчане уж треци рок приходза як госьцующе культурно-уметніцке дружтво и прица-гую риєцку публику прешірену зоз туристами зоз шицких боках швета.

Истого дня на 19 годзин, у просториох Матки пензіонерох ПГЖ у Риєки, КУД "Осиф Костелник" з Вуковару дало цаловечарши концерт хтори не был барз нащивени, найскорей пре вельке количство другого забавного понукнуца у Риєки. На концерту були представитеle нашого Союзу Русинох РГ, Дубравка Рашлянин, председателька Союзу и Вера Павлович, главна и одичночательна редакторка информованя у Союзу Русинох РГ. Концерт был змистово богати, так нащивителе мали нагоду чуц шпиванки "Каролина", "Чия то заградка", "Чийто дзивчатко", "Преквитай, преквитай" и други у виводзеню вуковарских со-листох и опатриц танцы "Гони витер", "Несе Гала

воду", "Сокальски" и даёдни други. И члени КУДа "Рушняк" наступели зоз писнями "Червена ружа трояка" и "Вежні зайду".

Госци зоз Вуковару пошли дому 17. мая, а манифестация Дні культуры Русинох и Українцох ПГЖ предлужена 21. мая у просториох Матки пензіонерох ПГЖ, дзе у пополадьевых годзинах отримана подобова роботня на тему Велькей ноци при Руснацох и писанкох. У городской библиотеки одкрита ище єдна подобова вистава на хторей ше представели штверо авторе зоз "Рушняковей" подобовей секції и хтора осталася отворена по 9. юній того року.

Закончена манифестация уж єденаси раз потвредзела же можеме успишно организація культурне промововане нашого народу и до-принесц ігою очуваню на наших просторох.

Владимир Провчи

Танечна група КУД «Осиф Костелник» з Вуковару у Риєки

ОТРИМАНА 42. МАНИФЕСТАЦІЯ КУЛТУРИ РУСИНОХ РЕПУБЛИКИ ГОРВАТСКЕЙ "ПЕТРОВСКИ ДЗВОН 2015"

Танцоше КУД "Яким Гарди" Петровци

КУД Руснацох Осиек

У Петровцох од 05. по 07. юни 2015. року отримана 42. манифестація культури Русинох Републики Горватськей "Петровски дзвон 2015", а у організації Союзу Русинох Републики Горватськей и КУД—а "Яким Гарди" Петровци. Манифестація отримана под покровительством Совету у за національні меншини Республіки Горватськей, зоз фінансійну потримовку Вуковарско-срімській жупанії і Општини Богдановци, а з нагоди 65. рочниці КУД "Яким Гарди" Петровци, 85 роки од народzenia Силва Ерделя, 85 роки од народzenia Владимира Костелника и 85 роки од народzenia Йозафата Колбаса.

Центральна манифестація, смотра музичнай и фольклорнай творчосци Русинох РГ "Петровски дзвон 2015" отримана віндузелю пополадню на 15,00 годзин. После одшпиваней гимни Республики Горватськей и швєточнай писні Русинох у Републики Горватськей, госкох седречно

привітала предсідателька Союзу Русинох РГ Дубравка Ращлянин. Бешедовала по руски и по горватски. Прегварела даскельо слова о очуваню нашій рускій култури, зоз жаданьом же бізме ше и надалей отримали на тих просторах. Подзековала шицким присутним и шицким пожадала вельо щесца, здравя и любови у живоце. Потим ше присутним зоз даскеліма словами обрацели Вельо Кайтазі, соборски заступнік рускій національній меншини, Юрай Михалевич, начальнік Општини Богдановци, о. Владимир Седлак, парох петровски и Рената Тришлер, подпредсідателька Совету за національні меншини РГ, хтора и отворела манифестацію.

На самим початку наступело домашнє КУД "Яким Гарди" зоз Петровцох. Уж по традиції, Михал Голик одшпивал гимну "Петровского дзвона" под исту назву, а у провадзеню петровских и осецких гудацох под водзеньем

Звонка Еделинскаго. Потым фольклорна група одтанцovala russki народни танцы под назыву "Три гвіздочки на небе".

КУД Руснацох Осиек ше представело зоз веселу шпиванку "Кум" хтору не лем шпивали, але и склонно одглумели. Шпиванка настала у Осиеку, так же на стихи Агнетки Костелник Балатинца музику написал Рудольф Ерготич. Представяне предложели зоз шпиванку "Писня Руснака", та одтанцovali "Танец на танец". Шпивачох поріхтал Огнен Здравкович, а хореограф танцу Звонко Костелник.

Зоз Ласлова наступело мадярске КУД "Петєфи Шандор", у виводзеню венчику мадярских танцох и писньох. Под руководством Зорана Циковца, КУД Руснацох зоз Вінковцох одшпивала три шпиванки: "Пред нашима дзвермі", "Дому, шугай дому" и "На танцу".

Вуковарскé КУД "Осиф Костелник" петровской публики

ше представело зоз двома танцами, "Буковински" и "Дзівоцки козачок", та з двома шпиванками "Зрели, зреши червени ягоды" и "Преквітай, преквітай" у провадзеню власного оркестру. Водітель секційох Тат'яна Алерич, фолькор, Марія Русін, хор и Владо Русін, оркестер.

Женска шпивашка група и мишана фольклорна група представили КУД "Яким Говла" зоз Міколашевцох. Вони одшпивали два шпиванки "Не пий коню воду" и "Пошол Яни до вароша", и одтанцовали два танци "Горніцки танец" и "Ей, на тарки". Водітель секційох Ана Бучко и Віолета Гірьовати. Млади оркестер одграй "Шарішскую полку".

Ческа обец Беловар зоз Беловару з тей нагоди у Петровцох одтнцovala танец "Полку" у виводзеню фольклорнаго ансамблу "Срдечко".

Споза ніх наступела Матка словацка Илок зоз Илоку, з танцом "Хорехронски дупак".

КУД Руснацох зоз Вінковцох

КУД "Оиф Костелник" зоз Вуковару

КУД "Яким Говля" зоз Миколошевцох

КУД "Рускиня и Руснак" зоз Загребу

КД Руцинох и Українцох "Каліна" зоз Риєки

КДРиУ Приморско-горанской жупані "Рушняк"

Водітель фольклорнай секції Александар Кнапчек, а оркестри Денис Дубовски. КУД "Рускиня и Руснак" зоз Загребу представело ше зоз двома шпиванками "Коло вовички" і "Наврац волки". Було дует Мудри-Гнатко, а у провадзеню петровских гудацох.

Познаты по прекрасным шпиванню, шпивацка група КД, Руцинох и Українцох "Каліна" зоз Риєки и того року по-часцела петровску публіку зоз своіма гласами. З тей на-годи штири шпивачки, шти-рогогласно одшпивали три шпиванки: "А кед пані мода", "Шири явор конариска" и "Ой, там за лисочку". Водіттель секції Борис Денисюк.

КУЗ "Напредак" Подравски Подгайды то горватски ан-

самбл хтори з тей нагоди одтанцоввал танец "Сватовац" так як ше танцуе у Подгайды. Водітелька фольклорнай секції Власта Жывкович, а оркестру Здэнко Веселовац. Владимир Провчи, член КДРиУ Приморско-горанской жупані "Рушняк" одшпивал венчик руских народных шпиванкох "Вежній зайду и я зайду", "Чия то заградка нє орана" и "Отвор ми мила облачок".

Хлопска шпивацка група зоз Петровцих одшпивала два шпиванки "Уж преквітли били ружи" и "Блукал я уж велі роки". Водітель Томислав Дудаш.

Дружтво "Руснак" ше представело зоз рускими шпиванками "Я часто думам на тебе", "Не пий коню воду", "Ей, Дунаю, Дунаю". Воді-

телька Наталия Гнатко, а за матрици були задлужени Константин Чордаш и Ана Бучко.

Зоз Войводини пришло КУД "Дюра Киш" зоз Шиду. Одтанцоввали Венчик руских народних танцох и одшпивали три шпиванки. Старша шпивацка група одшпивала шпиванки "Преквітай, преквітай" и "Чия то заградка нє орана" и младша шпивацка група "Вежній зайду и я зайду".

Домашні танцош заварли манифестацію зоз атрактивним танцом под назуву "Венчик пастирских танцох" у хореографії професора Звонка Костелника.

Дружене шицких учашнікох предлужело ше на заєдніцкой вечери у Вуковаре, у святочні сали В&С на Саймишту, Ради Европи 195.

Дружене шицких учашнікох ше наставело на зєдніцкой вечери у Вуковаре, у святочній В&С сали на Саймишту, Ради Европи 195.

Троднова централна манифестація культуры Руцинох у РГ "Петровски дзвон" закончена зоз цаловечаршим програмом КУД "Шумари" зоз Винковцих хтори ше петровскай публіки представели зоз писнями и танцами винковского краю, буневацким, подравско-загорскими танцами и соло наступами шпивачох. Концерт почал на 21 годзину и тирвал дужей як годзину. Ведно зоз КУД "Шумари" наступел и госьцующи шпивацки ансамбл "Кичера" зоз Синини у Словакцей.

Любница Гаргай

КУД "Дюра Киш" зоз Шиду

Дружтво "Руснак"

КУЛТУРНО-УМЕТНІЦКИ ДРУЖТВА СОЮЗУ РУСИНОХ ГОРВАТСКЕЙ НАСТУПЕЛИ НА 61. ШВЕТУ РУСИНОХ - УКРАЇНЦОХ СЛОВАЦКЕЙ

На 61. швету култури, хторе отримане од 19. по 21. юни 2015. року у Свидніку, учасниковал и Союз Русинох Республики Горватской зоз своїма дружтвами, зоз КУДом "Яким Гарди" зоз Петровцох и КУДом "Яким Говля" зоз Миклошевцох.

Першого дня манифестації у Свидніку отримани вецеї програми: мальоване на асвалту — дзецински конкурс, школа народного танцу, округли стол українских писательох у Поддуклянскай библиотеки, у Музее украинской культуры у Свидніку отворена вистава малюнкох Ана Баршовска — Немцова, а у предлуженю виведзена драма Квитки Основяненко «Путачки на Гончарове», у виводзеню драмскаго колектива зоз Прешова.

Под назву "Гійо гета на конічку" разпочала програма дзецинских ансамблех зоз Словакцей. После дзецах наступели у програми гу жывотному ювилею, "Шпиваночки мойо". "Одкаль до нас госци пришли" на котрой помедзи Україну, Сербию и Словакцку наступели и ама-

Женски хор КУД «Яким Говля» у Свидніку

тере зоз Горватской, односно Миклошевчане зоз рускима шпиванками и «Горніцким танцом». На Фестивалу наступело и КУД "Жатва" зоз Коцуря. Недзельова програма разочала зоз Службу Божу у храме св. Параскеви у Сканзену, а у Музее народней архитектуры отримана Ет-

нографско-фолклорна програма "При маюри".

Програма предлужена зоз концертом духовнай музыки у виводзеню оркестру зоз Прешова.

Програма "А так було" отримана зоз найкрасшима домашнім аансамблами. У предлуженю програмы «Богатство зоз родней груди» наступели

илюжемни ансамблі зоз України, Словакцкой Сербії и Горватской, мези котрима наступели и КУД "Яким Гарди" зоз Петровцох, коре ше представело зоз хором и двома писнями, а міклошевски танцоше повторели Горніцки танец.

Звонко Костелник, проф.

У обучкованю наступу, члени КУД «Яким Гарди» у Свидніку

Хлопска шпивацка ґрупа петровскага Дружтва на свидніцкай бини

ЛИТЕРАТУРНО-МУЗИЧНИ ВЕЧАР

Поетеси и поетове на литературно-музичним вечаре, з ліва на право: Любица Гаргай, Агнетка Костелник Балатинац, Владимир Провчи, Ксения Лікар, Мелания Пап, Звонимир Барна и Ганча Папандриш Гаргай

У предлуженю збуваньох Петровского дзвона, всботу вечар отрима- ни Литературно-музични ве- чар котри кожного року представляю руских поетох з Горватской, а преткани є з музичними точками. Того року ше нащивительом, з читаньом своєї поезії, представили поетеси и по- етове Ганча Папандриш Гар- гай, Звонимир Барна, Мела- ния Пап (чийо писні читала Любица Гаргай), Ксения Лі-

кар, Владимир Провчи, Аг- нетка Костелник Балатинац и Любица Гаргай. Пречитани и штири рефе- рати о рочніох котрим бул пошвецени 42. Петровски дзвон. Реферат о 65рочніци роботи КУД-а «Яким Гарди» Петровци прочитал Владимир Дудаш, о 85рочніци од народзеня Силва Ерделя и Йозафата Колбаса прочитала Любица Гаргай, а о 85рочніци од народзеня Владимира Костелника прочитала Аг-

нетка Балатинац. Поэзию Силва Ерделя и Йозафата Колбаса рецитовал Томислав Рац. У музичней часци наступела хлопска шпивацка група КУД-а «Яким Гарди» з Петро- вцох и хлопска шпивацка група ансамбла «Кичера» зоз Синни, зоз Словакцей. Кон- ферансу водзела Мануела Дудаш, а вечар анимировали Любица Гаргай и Агнетка Балатинац. Мушиме замерковац же ше

каждого року на тим лите- ратурним вечаре зявює вше меней руских поетох, а най- младши з тих що приходза, прибліжу ще пиятей деце- ний. Алармантни податок за шицки школи дзе ще виучує руски язик, алє и обовязка старшим же би уложели век- ши труд до анимированя мла- дих гу красному слову. Ве- риме же у веліх душох уко- рененса природна руска на- дареносц гу писаню, потребне ю лем вицагнуц на повер- хносц и дац нагоду младим же би указали свой талан- ти.

Агнетка Балатинац
Фото: А.Балатинац

Владимир Дудаш

Хлопска шпивацка група КУД-а «Яким Гарди» з Петровцох

Хлопска шпивацка група ансамбла «Кичера» зоз Синни, зоз Словакцей

ФЕСТИВАЛ ЦЕРКОВНЕЙ МУЗИКИ У МАТУЛЬОХ

Члени мишаного хору у Матульох на «Дньох церковнай музыки»

У Матульох при Опатаїї, 20. юния отримана осма вирска культурна манифесація под назву "Фестивал церковнай музыки" у організації КУД Руснацох и Українцох ПГЖ "Рушняк". Спомедзі шиких других членох нашого Союзу Руцинох РГ таку файту культурнай діяльносци запровадза лем Дружтво "Рушняк".

Того року Фестивал цер-

ковнай музыки отримани у церкви "Христа Царя" у Матульох, хтора збудована 1936. року, модернізована є познєйше и ма красни фрески. Матульськи паноцец Кристиян Малнар розуми и подупера наш грекокатоліцьки обряд. То млади римокатоліцьки священік зоз походзеньем зоз Дякова и хторому познати наш вирски канон, та ше намагал оглашиц подію и на тот дзень до церкви

прицаґнуц вирнікох у вельким чишле. Даєдни зоз нащывітельох теди перши раз чули грекокатоліцьку Святу Службу Божу. Того року мали зме нагоду и чесц угосциц два хоры хтори чишля коло 30 шпівачох. Бул то катедрални мишани хор Крижевскай катедрали и мишани хор горватского шпівацкого дружтва "Калник", хтори того року наполнел 115 роки існованя. Зоз хорами

дириговал Озрен Богданович. Свята Служба Божа служена на 19 годзин на ста-рославянским языку у матульской церкви, а предводзел ю наш паноцец Михайло Симунович, хтори живе у Крижевцох. Служба була шпівана и провадзели ю обидва хоры. По законченю Служби Божей шпівани концерт восточней церковнай музыки, а на репертоару були діла Мокраньца, Рахманіна, Комеревского и зоз церковну гимну на концу "На многая літа".

Владика Никола Кекич не бул на Фестивалу церковнай музыки, гоч бул поволані. Подію провадзела и телевизийна екипа, а риєцци "Нови лист" обявел оглашку на своіх боках, оглашene було и на радио и интернету.

У парохияльним доме отворена вистава Владимира Провчия под назву "Стретнүце з природу". Подія прицаґла досц зацикавених патрачох, и без огляду же не бул софинансовані з боку Союзу и Совету,

Додзельоване припознаня предисдательови Дружтва «Рушняк» Владимиру Провчийовому

Паноцец Михайло Симунович и Владимир Провчи

шицко ше дзечнє одробело, госци були змесцени, понукло ше и нащивительюх зоз колачми хтори упекли жени, а вирніки указали же вира зединює людзох, понеже було християнских вирнікох, алє и Мусліманох хтори жиу у Матульох и почитую ду-

ховну розличносц. Председатель "Рушняка" достал припознане национальных меншинуах Општини Матулі за скарб о национальней и духовней толеранції у тим краю. Так ше и тераз указало же зме шицки ведно у Христу и нєт розлики медзи вирніками, бо ше

шицки модлелі и жегнали ведно, без огладу на вирску припадносц. На нашо поволанкі того року ше, на жаль, нє одволали представителі Городу Риски, жупанії и риесціх дружтв Юринох и Українцох. Жадане КД "Рушняк" же би ше тата манифестация

предлужела отримовац и наступных роках и по различних местах нашей журнали.

Тогорочна манифестация указала же таке дацо можліве витвориц, а то треба почитовац.

Владимір Провчі

ГРАЦ

Попатрунак на Грац зоз Шлосеберг'

Mоже ше чуд же велі споминаю Грац лем у контексту новорочнаго шопингу. Но, Грац велью вецей од того. Познам студентах котры на студэнтскай черанкі у Грацу и котры гваря же тот красни город барз здабе на Осиек. Як мала анегдота, знаме ше нашаіц же Осиек и Грац барз повязаны бо ше рика Мура уліва до Драви. Грац цікави пре велі причини и свою живосц, не лем як студэнт-

скаго штредку. О Грацу велью проповеда и податок же є прэглашені як УНЕСКО-в город дизайну, а даёдні часцы городу змесцены до УНЕСКО-вей швейцавской скарбніцы.

Шлосберг близовно юда зоз найцікавшых часох Грацу. Тот високі брег котры ше велічезно видзвигуе по небо, не може человека зохабіц ровнодушнім. Уртурм – турня годзіна – находити ше на самым верху Шлосбергу и

єдна ё зоз символох Грацу. Сам попатрунок на брег і 260 повікруціні гарадичі котры водза по Уртурм, дійствую надмоцно на человека. На Шлосберг водза и лифт и дзвігачка, але за кущичко авантурістичнейши дух гарадичі загарантавано велью лепши вібор. Уздуж цалей драги коло гарадичох засадзене квееце и рижні рошліні, а цали брег краша рижні паркі зоз дрэвкамі, квецом и желенідлом. Залобенікі до природы подумаю же су у сказкі. Сказка ё предлужуе на самым верху, бо попатрунок под «белавім пространством» велічезны: чэрвены закрица рижных зданий ўзную дзешка далеско у природы, а рика Мура живо чече и зазберуе, та шведочы рижні животні приповедкі.

Каждому хтори ше найдзе горе, близовно ше му попатрунок голем раз застанові на зданію котре, медзи шицкіма тіма чэрвенимімі закрицамі, од горе випатра барз мадерно и цікаво, аж здабе на людске шерцо. Бешеда о Кунстхаусу, Музее мадернай

уметносці, котры пре свой мадерні випатрунок наволані и „приятельски вселенец“. Недалёко од Кунстхауса, на риці Мури змесцены Муринсель – кафіч и театр. Як ішце еден контраст чэрвеним историйным зданіям, Муринсель ма форму школкі и представя острово на Мури, а и мост котры повязуе два річны побрежя.

Грац краша вельі прекрасні историйни зданія котры ше находза у старей часци городу. Велька часць живота у Грацу вшеляк ше збува на Хауптплацу – главнай площи. Ту ше змесцело вельке зданне Rathaus – городска хіжа, коло котрой ше пресцера главна и „найдрагаш“ уліца под назыву Херентасе. Видвойць би и кафичи, сластичарні и найстаршу пекару у Грацу, котра свой початак зазначае 1569. року.

Гоч ё не таки велькі горад, Грац мистичне место дзе ше зліваю стари и млади дух, историйне и мадернне, та культурне и забавне.

Мануела Дудаш

Мост на риці Мури

Попатрунак на кулу Шлосеберг'

МОЖЕЦЕ БУЦ И ВИ КРЕАТИВНИ

Як сом обециала у прешлим чишле Новей думки, у тим напишем дасьель слова о техніки вирабяня кошаркох и других виробкох зоз паперу. Окрем того, у тим тексту опишем и вирабяне виробкох зоз найлоновых мешкох и техніку макраме. Шицки тоти техніки хаснусеме у нашей креативней секції "Прадки", хтора роби при КУД "Осиф Костелник" у Вуковаре. Шицки члени секції несебично дзеля свой знане зоз шицкими хтори за таке дацо маю схопносцы и жадаю дацо нове научиц.

КОШАРКИ ЗОЗ ПАПЕРУ

Жиєме у часох у хторих ше велью поклада на рецикловнє одпадкох и до обисцох уж сцигло роздзельоване шмешца, же би ше воно могло ознова преробиц и вихасновац. Же бизме папер не одруцовали лем так, можебуц бизме требали знац о тим як вон настава. Же би ше направело тону паперу потребне потрошиц 200.000 литри води, 4.600 киловати годзини енергії и два стебла... Же би ше тиж так направело тону па-

Ірена Дюдяр вирабя макраме

перу, але зоз рециклажи, стебла нам непотребни, а потроши ше 180 литри води и уполи менсій енергії, коло 2.400 киловати годзини. Да-кеди ше папер правело зоз старого платна, а нешка зоз целулози. За целулозу хтора ше добива зоз древа потребне порезац велью стебла же би ше продуковал папер. Приклад нестарана о тим природним богатстве то Китай, чия поверхносц була прекрита 90% зоз древом, а нешка тот процент виноши лем даяки 5%. Папер чиста и лёгко приступна сировина хторей ёст 30% у нашим шменце.

Як нам познате, кошарки ше плету зоз пруца и тото ремесло єдно од найстарших у швеце. Плещени кошарки часто маю, окрем практичней, и декорацийну улогу у кождодньовим живоце. На

веліх атрактивных местах можеме обачиц кветово аранжмани праве у кошаркох. Плещене зоз пруцом досц чежке и не ёдноставне, прето кошарки зоз паперу лёгко наставаю, а по потребне не треба исц нігдзе з обисца. На тот способ рециклуєме папер и правиме цошка хасновите.

За кошарку зоз паперу потребни нам шлідуюци матеріял: папер зоз новинох або рекламох, цо нам ше кажадоньово уруцує до пошти (можебуц и превельо), ліпкадло за папер, а може и дрвофикс, ножнічки, игліца за плещене або пруцик за нацаговане рожнічох, щипалки, фалаток картону и лак у спрею.

Перше вежнєме новини и зоз ножнічками виштригнєме пантліки дас дзешец центи широки, а длагоки яка длу-

жина новинох кед ше их розшири. Вецка вежнєме игліцу або пруцик и рушиме на ню накручовац папер, крижком од ёнога по други куцик, так же би настала цо длагша роля — паперови пруцик. Остатні куцик намасциме зоз ліпкадлом и заліпиме. Випатрунок кошарки може буц по вашей дзеки, а я опишем ёдноставнейши способ округлей кошарочки. Вежнєме картон и зоз нього виштригнєме два єднаки круги. На ёден зоз ліпкадлом заліпиме дас двацец (а може и вецей, у зависносцы од велькосци кругу) паперово пруцики. Дзветанац не муша буц барз длагоки, длужина завиши од глібини кошарки. Двацети пруцик най будзе цо длагши, бо з нім почнєме плесц. Кед ше добре осуши, други круг заліпиц прейг першого же бизме достали сподок и ров-

Квеце у вищацей макраме декорациі

Наруквици направени зоз макраме техніку

не дно кошарки. Було би легчайше плесц кед близме на картон положели судзину одвітуюцеї димензії і кажди прутик горе заквачели зоз щипалку. Рушаме плесц зоз найдлугшим прутиком коло кратших и то так же перше прецагнеме з нука, та з вонка и так доокола. Паперови прутик за преплєтанє наштиклусеме так же до ньго до штредку уцискаме други прутик, а було би добре и дакус заліпц же би ше по-знайше не вицагло. Кед оплесцеме до жаданей висни, кажди прутик зацискаме до кошарки же би не стирчал.

Ручку можеме виплесц на варгоч, або до єдного прутика положиме фалаток дроту же би крашнє стала. Ручку заліпиме тиж уцискуючи верхи прутика до виплещеней кошарки же би места скапчовня були небачліви. Таку кошарку можеме по жаданю олаковац зоз лаком у спрею, або офарбиц зоз щеточку. Кед же сцеме моцнейшу кошарку, можеме и преплєтац одвойнє, значи зоз єдним прутиком ідзeme нука, а зоз другим вонка так же кратки прутик остава у штредку, оплесцени. Хто схопнєши, вон не хаснє за сподок картон,

але преплєта прутики од самого сподку. Кед виплєце сподок, ламе прутики под дзведзешац ступні і дзвига ше горе. Зоз тих паперових прутикох мож виплесц и рижни животині, наприклад курче, або заяца, а мож виплесц и венчик, та го украшиц на рижни способи. Же би и ми у Вуковаре научели тоту техніку заслужна Ліляна Киш, член нашого дружтва, хтора нас одведла до Илоку до їх Дружтва. Там ше жени тиж зиходза раз тижньово, а медзи німа и Лільова тета Вера, хтора нас зоз пайташкама научела тоту техніку.

Торбички и керпарка зоз найлонових мещкох

одруццовали уж достати найлоново мещки, вежнєме єден таки мещок и зоз ножнічками го розштригнеме од горе до долу доокола. Пантлічка найбудзе на тристири центи широка, а длугока кельо видзе — зоз єдного мещка єдна пантлічка. Вец ше так виштригнути пантлічки повяже и закруци до клубка. Може и по фарбоч. Зоз таких прихтаних пантлічкох можеме геклац цо сцеме и складац фарби по дзеки. Вигеклац мож торбички, ружички, кошарочки за обешиц квеце, та аж и керпарки.

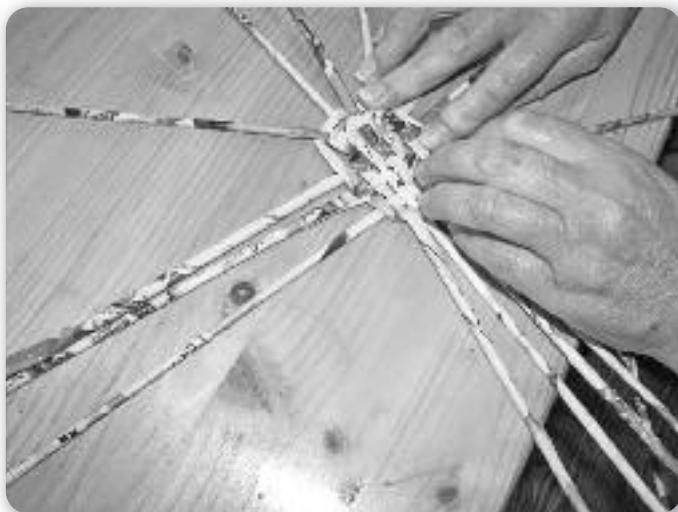
Тоту техніку нас научела Олена Поштич, член и водітелька нашей креативней секції.

МАКРАМЕ (MACRAMÉ) - ВЯЗАНЕ ГУЗЛОХ

Макраме то стара схопносц вязаня гузлох, а же би ше з того достало дацо хасновите. Зоз тоту техніку мож направиц рижни прикраски як цо наруквици, пацерки, ремені, та рижни декорації, наприклад за тримане квеца и подобне. Поняце макраме арабского походзеня, а значи ройта, китайка. Настал так же дағдзе у 13. столітію арабски ткаче своё ткане закончовали зоз завязованьом. З часом ше часц спомнутого ремесла розвила до правей уметніцкой креативносци. У 14. и 15. столітію макраме ше зявюс у Італії и Французкей, а у 19. у Велькай Британії. Зоз часом тота уметносц замарла, а ожила 60-тих роках прешлого столітія, зоз зявенью гипи руху. До основох тей техніки у нашей креативней секції уведла нас Иrena Дюдяр. Вона нам потолковала же ше макраме може правиц нє лем зоз звичайней шпарги, як цо ми думали, але и зоз других материялох хтори подобнє випатраю. Научела нас направиц вишацу декорацію за тримане квеца у калю. За тото нам потребна лем шпарга. Одштригнеме осем шпарги дас три метери длугоки.

ТОРБИЧКИ ЗОЗ НАЙЛОНВИХ МЕШКОХ

Найлоново мещки можеме стретнуц на каждим крочаю, а поготов у остатніх часох кед за кажде куповане на пияцу и у таговине мож достац по єден задармо. Же близме дацо вигеклали або випстали, потребне пойсц до тарговини и купиц цверну лебо волну. Же близме дакус ушпоровали и до шмеца не

Початок плєценя кошарки зоз паперу

Плєчене кошарки

Зогнєме их наполи, же бизме достали шеснац нітки. Штредок заквачиме на квачку и почнєме так же вежнєме єдну нітку зоз лівого боку та преруцимє опре'г других ніткох. Вец вежнєме єдну нітку зоз правого боку прек-рижиме прей'г нітки з ліва, а вец ю од долу прецагнєме през штредок помедзи нітку на лівим боку и шицких дру-

гих и можно зацагнєме — за-гужліме. То повторимє од осем до дзешец раз, а вец нітки роздзеліме на штири раз штири нітки. Преплетаме на исти способ, лем же тераз зоз єдней часци достанєме штири. Виплєцеме — завя-жеме заш дас дзешец гуж-ліки, а вец зохабиме шлес-бодни нітки дружини дас дзешец центи потим повто-

риме преплетанє або гужлєне ніткох спрам дзеки. Кед зме на тот способ достали жадану дружину, вец тоти шти-ри часци мушиме скапчац так же би нам череп з квецом не випаднул. То робиме так же береме два нітки єдней часци и два нітки другей час-ци, та их скапчуєме доокола и то тельо яку глібину сцеме достац. Кед то готове вец

заш шицки нітки слапчуєме до єдного и закончуєме на исти способ як зме и започ-ли. Понеже нам нітки хтори останю вишиц не буду єдна-ки, поровнаме их зоз нож-нічками.

На исти способ зме напра-вели и наруквици и пацерки у комбинації зоз древанима кульками.

Любица Гаргай

ДАКЕДИ БУЛО... (2)

Було то даскелью роки по Другей шветовей войни. Жили мац и син сами у обисцу, бо им оцец погинул у войни.

Жили вони так сами. Син роснул и дороснул за же-нідбу. Нашол и дзивку. Оже-нела го мац зоз дзивку хтору сцел и дюбел.

Лем тидзенъ после свадзби почал жену керовац, мацер тиж и блукац койдзекадзи по валалс.

Супруга му вше частейше плакала, мац ше пре того вше вецей бриговала же цо ше то у іх обисцу прей'г ноци стало.

Думала, думала и перве ду-мала же виновата нівеста, та ю перве думала послац дому гу своєй мацери, алс не мала шмелосци.

Потым подумала же чи можебуц син не нашол другу, а бої ше им тово повесц. Так у себе думала, алс нікому ніч од того не виповедла.

Пришла так ноц и вона по-шла спац.

Находзаций ноци пришло ей до сна же това ей надумка нідобра и же чи то за тово можебуц дацо ей син не ви-новати, не мушки буц вино-вата вше лем нівеста.

Як шніла, так роздумала и ютредзень сина гу себе на розгварку поволала.

Питала ше му же цо ше то зоз нім стало, чом тераз за-нідзбую супругу, чи ю може-буц не люби и кед же то так, нач же ше вец женсл.

Вон мацери гварел же ю люби, алс же ма други барз вельки бриги.

Так куспокус и признал свой мацери же ше му ище велью скорей свадзби трафело же залезол до велького длуства и же думал же го враци. Дні преходзели, пенежі ніодкадз и тераз му гварели, тоти цо им є длужен, же чеканю при-

шол конец и же кед до конца мешаца не враци длуство же го забию, та же у валале будзе несподзивано, а хижу же му запала и пре того же є застарани и не зна цо ро-биц и як жени пред очи висц.

Мац го на тот завод похопе-ла, гоч ше могла зоз нім и барз вадзиц и гварела му же му вона поможе назберац тоти пенежі же би врацел тово длуство, а убудуце най меркус, ша оженети є чло-век.

Так и було, мац му помогла та длуство врацел, врацел ше потым свой жени и потим вше трэзбо роздумовал же цо, дзе и як роби же би

не направел ище раз таку гришку.

Зоз жену мал потим фамелию и жили ведно до конца живота.

* * * * *

Дакеди було....

Жили у обисцу мац и сї мали син. Син мацер вше слухал, гоч ше му тото дзекеди и не пачело.

Прешли так велї роки и мац надумала же би сина требало оженїц. Тото му єдного дня нездобачки зоз такима словами гварела — Знаш сину мой, одроснул ши та сом надумала же бизме наютре попладню пошли питац за це дзивку за жену — и гварела же хтору.

Синови ше тата мацерова задумка не пачела, але як и вше по теди у живоце, мацери ше не шмел спроцивиц.

Не шмел сї повесц же ше

йому пачи друга, а не tota цо му ю мац выбрала.

Думал цо тераз зробиц и после длужшого роздумованя, надумал же навечар пойдзе до валалу и до рана ю приведзе дому.

Здумане до рана и зробел.

Кед мац рано станула и не нашла го у його посцелі, застарала ше же дзе же би могол буц, та го гледала.

Случайно кед о даскелью годзини вошла до лётней кухнёочки, нашла го як там шпи.

Найгоршее за ню було тато же там не спал сам. Ище горшее було тато же тата цо зоз нїм спала не була тата цо ю мац пожадала за свогого сина.

Такой енки ю почала виганяц зоз обисца, але сї ше тато не удало.

Син и невеста, хтору не сцела так анї наволовац, барзше любели и ведно ше тримали, так же им вона нїч не могла.

Медзитим и тому раз пришол конец. Невеста ше, хтору швекра так не сцела анї наволовац, спаковала и рушела спрам капурки.

Щешліва швекра почала ше радовац и кляпкац з руками же ше сї удало вигнац ю зоз обисца за на вики.

Тото сї вешелє не тирвало длugo, а тирвало лем телью покля и сї єдини син не завар за собу капурку.

У тей хвильки сї не було шицко єдно, медзитим наздавала ше же ше сї єдини син предума, та же ше дому назад враци.

Прешли так тижні, мешаци, роки, а о сї синови нїяка вистка не сциговала.

Син там у далёким швеце у злагоди и любови жил зоз свою жену хтору барз любел и з їх єдину дзивочку.

За свой двацет треци родзени дзень дзивче пожадало и од оца гледало же би ю конечно одведол там одкадз вон походзи, же би їх хижу и у сї свою бабу видзело.

Оцец сї тато жадане о кратки час и виполнел.

Кед пришли назад до оцового краю, до бабовей хижи, у хижи нашли бабу хору и стару, уж анї бешедовац не могла. Єдину унуку теди першираз и остатніраз видзела, о кратки час ше видихала. Сї найблїзши ю ютредзень поховали и до конца живота свогого ту жиц остали.

Желько Гаргай

КОЛАЧ З ВИШНЯМИ

2 вайца

1½ погар (од йогурту) цукру

½ погара олею

2 погари глаткей муки

½ прашку за печене

2 мешки ванилийового цукру

1 погар йогурту

натарта лимунова скорка

вишні

Перну зограц на 180°Ц.

Вишні оцадзиц.

Витрепац 2 цали вайца з 1½ погаром цукру и ванилийовим цукром док ше не достане красна бляджовта маса.

После того помали дадавац пол погара олею и далей трепац.

Спомалшиц швидкосц миксеру и вименково дадавац муку зоз прашком за печене и йогурт.

Порихтац фурму за колач (намасцену зоз маргарином и помучену з муку).

Бисквит висипац до фурми, поскладац оцадзени вишні и положиц пе-

чиц на 180°Ц дас 35 минути лебо док колач не достане златножовту фарбу.

На упечени колач може ше положиц и витрепани шлаг.

Марияна Джуджар

BIOGORIVA - RAZVOJ I BUDUĆNOST 3. DIO

Korištenje bio-goriva ima smisla jer je odgovor na sve veće potrebe za očuvanjem okoliša koji neupitno propada zbog sve veće ljudske djelatnosti na planeti Zemlji. Prefiks „bio“ dolazi od grčke riječi „bios“, a znači živo, život, životni. Dakle, gorivo je živo ili dolazi od živih organizama, a ne od davnog mrtvih tzv. fosilnih ili mineralnih goriva. CO₂ je neutralan što znači da ne doprinosi efektu staklenika i ne zagađuje zrak. Nadalje, biogoriva doprinose povećanju sigurnosti opskrbe i smanjenju ovisnosti prometnog sektora o nafti te podupiranju održivog razvoja ruralnih područja. Mineralna goriva danas su još ujvijek primarni izvor energije za pogon motora s unutarnjim sagorijevanjem, ali sve se više koriste i biogoriva u iste namjene. Najmanje količine biogoriva za upotrebu propisuju razne odredbe i zakoni koje određuju državna i zakonodavna tijela, potpisnici međunarodnih konvencija. Jedna od najpoznatijih je i Protokol iz Kyota. Protokol iz Kyota je jedan od dva temeljna sporazuma koji predstavljaju početak sučeljavanja s problemima globalnog zatopljenja. Nastao je još 1992. na Okvirnoj konvenciji UN-a o klimatskim promjenama, a prihvaćen tek 1997. na Trećoj konferenciji stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC). Na toj su Konferenciji 37 industrijskih zemalja (zajedno s Europskom zajednicom) potpisale ugovor po kojemu se obvezuju reducirati stakleničke plinove za prosječnih 5 % u odnosu na nivo iz 1990. u razdoblju od pet godina (od 2008. do 2012.). Protokol je stupio na snagu tek 2005. nakon što ga je potvrdila 141 zemlja, od čega 34 industrijske koje sve skupa doprinose 55 % zagađenja. Prema odredbama Protokola, industrijskim se zemljama nalaže da za 5 % smanje ispuštanje plinova. Svaka je zemlja dobila različitu kvotu zagađenja ili emisije šest glavnih stakleničkih plinova, a to su: CO₂, CH₄ (metana), N₂O (dušikova (I) oksida), klorofluorougljikovodika (CFC-i, PFC-i) i sumporova heksafluorida (SF₆). Osim toga, svaka je zemlja dobila mogućnost međunarodnog trgovanja emisijama, mehanizme za čisti razvoj i mehanizme zajedničke provedbe. S globalnog gledišta (koji obuhvaća cijelu zemljinu kuglu) nije bitno gdje točno zagađenje nastaje, nego je bitno da se ono smanji na razini cijele planete. To omogućuje većim zagadivačima trgovanje kvotama i ulaganje u manje razvijene zemlje gdje će razvijanjem čišćih tehnologija dopri-

nijeti smanjenju emisija stakleničkih plinova. Nakon razdoblja od pet godina, donesen je Kyoto II protokol za razdoblje do 2020. Međutim, povukle su se zemlje koje pridonose najviše zagađenja, a to su, osim SAD-a koji nije ni pristupio originalnom dogovoru, bile još i Kanada, Novi Zeland, Japan i Rusija. Zemlje potpisnice drugog razdoblja doprinose samo 15 % zagađenja. Republika Hrvatska potpisala je Kyotski sporazum tek 2007. godine i postala 78. punopravna članica. Hrvatska kao članica EU priključila se i obvezala ispunjavati vizije budućeg razvoja europske socijalno-tržišne ekonomije za 21. stoljeće i promišlja o zelenom, konkurentnom i održivom gospodarstvu. Strategija Europa 2020. incira razvoj gospodarstva koje je energetski učinkovito, smanjuje zagađenje okoliša i koje učinkovito iskoristi resurse. Ako se u obzir uzmu klimatske promjene i njihov utjecaj na okoliš, svaki iskorak u smjeru jačanja ekološke svijesti bitan je pomak prema osiguranju održive budućnosti.

U posljednjih deset godina Europska komisija donijela je niz dokumenata i propisa kojima uređuje održivi sustav mjera kojima će zemlje članice poticati ostvarenje zajedničkih ciljeva. Direktiva 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. godine o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora energije i dopuni te naknadnom ukidanju Direktive 2001/77/EZ i Direktive 2003/30/EZ definira ciljeve i obveze zemalja članica u području promocije i korištenja obnovljivih izvora energije u neposrednoj potrošnji električne energije, grijanja i hlađenja, i goriva za prijevoz. Direktiva postavlja zemljama članicama cilj od minimalno 10 % udjela energije iz obnovljivih izvora energije u ukupnoj energiji utrošenoj za potrebe prijevoza do 2020. godine. Biogoriva su jedan dio strategije održivog razvoja i zbog toga je RH donijela Zakon o biogorivima za prijevoz još 2009. godine, a kasnije je izšla i „Uredba o poticanju proizvodnje biogoriva za prijevoz 2013.“ Po njoj se određuje visina iznosa poticaja koji se izdvajaju iz trošarina mineralnih goriva čija se visina određuje svake kalendarske godine. Tako se u RH 2014. izdvaja 0.0426 kn/l prodanog goriva za svrhu poticanja proizvodnje biogoriva. Iznos poticaja za RH u 2014. godini je 1,7kn/l biodizelskog goriva, 0,23kn/l bioetanola, stavljennog na tržište RH, a isplaćuje povlaštenim proizvođačima tih goriva, odnosno onima koji su uspjeli ishoditi dozvolu za energetsku

djelatnost.

VRSTE BIOGORIVA

Sva biogoriva dolaze iz biomase, živućih organizama na Zemlji. Biogoriva se mogu podijeliti po vremenu razvoja u generacije:

- I. generacija - etanol, biodizel i bioplinski
- II. generacija – biohidrogen, bio-DME, biometanol, DMF, HTU dizel, Fischer-Tropsch dizel i mješavine alkohola.

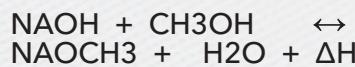
ŠTO JE BIODIZEL?

Biodizel je ime za motorno gorivo koje se pravi iz sirovina biljnog ili životinjskog porijekla, a može zamijeniti djelomično ili u potpunosti mineralni dizel. Biodizel se uglavnom dobiva od ulja repice, soje, suncokreta ili palme, a proizvodi se i od masnoča životinjskog porijekla. Biodizel je obnovljivi izvor goriva što znači da se može proizvoditi iz kultura poljoprivrednog porijekla i ne zagađuje atmosferu.

Proizvodnja biodizela široko je rasprostranjena u većini europskih zemalja, a započela je još 1991. godine u Njemačkoj. Danas je biodizel najrasprostranjenije alternativno gorivo i u Europi se nalazi otprilike 120 tvornica koje proizvode do 6 100 000 tona biodizela godišnje. Većina tvornica se nalazi u Njemačkoj, Italiji, Austriji, Francuskoj i Švedskoj. EU odredila je stroge propise koji se tiču kvalitete u skladu sa CEN Standardom (EN 14214), kojeg se svaki povlašteni proizvođač dužan držati. Pogledaj Grafikon 1 i Tablicu 1.

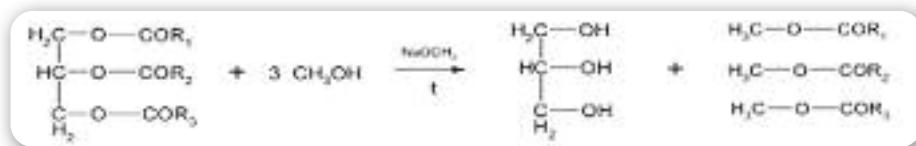
Biodizel se kemijski zove metilni ester masnih kiselina, a ako se dobiva iz repičinog ulja koje je standard u EU, onda se još naziva i MERU (metilni ester repičinog ulja). U svijetu prevladava naziv FAME (fatty acid methyl esters). Često se ističe postotak ili udio u gorivu, npr. B100 označava stopostotni biodizel, dok B10 znači da je udio biodizela u mineralnom gorivu 10 %.

Biodizel se kemijski proizvodi tako da se ulju na određenoj temperaturi od 50 do 60 °C dodaje katalizator koji se odvojeno priprema dodavanjem lužine poput NaOH ili KOH u alkohol metanol. Ako se koristi natrijev hidroksid dobiva se natrijev metoksid.

Katalizator se dodaje miješanjem u pret-

hodno rafinirano ulje čime se pospješuje reakcija transesterifikacije u kojoj se molekule ulja (trigliceridi) cijepaju i metilna skupina iz metanola reagira s masnom kiselinom i dobivaju se metilni esteri. Oni služe kao pogon automobilu zajedno s otpadnim glicerolom kao nusproizvodom.

triglyceridi metanol

Biodizel ima značajni doprinos za smanjenje globalnog zatopljenja, smanjenja emisija CO₂, veće energetske neovisnosti i pozitivnog utjecaja na poljoprivrednu. Pod važećom Zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske unije sirovine za proizvodnju biodizela mogu se proizvoditi i na zemlji koja mora biti stavljeni izvan upotrebe (set aside land).

Razne studije procijenile su da se upotrebom samo 1 kg biodizela smanjuje emisija CO₂ za 3 kg. Dakle, upotreba biodizela vodi značajnoj uštedi emisije CO₂ (65 % - 90 % manje nego uobičajeni

za pretvaranje otpada u energiju za transport.

Trenutno EU koristi oko 3 milijuna hektara obradive zemlje za proizvodnju biodizela. Pod odgovarajućim ekonomskim uvjetima proizvodnja biodizela može apsorbirati višak obradive zemlje od novoprdoših članica EU kao što su Rumunjska, Bu-

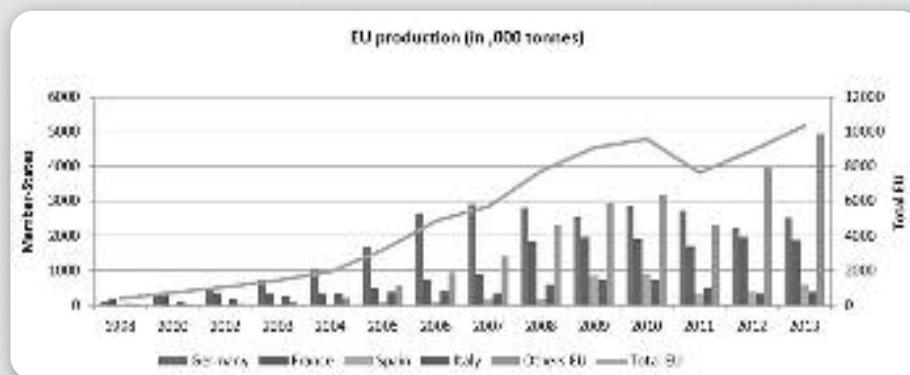
glicerin metilni ester

garska i Hrvatska. Osim toga što proizvodnja biodizela uvjetuje zapošljavanje lokalnog ruralnog stanovništva, istovremeno utječe i na smanjenje cijena nafte. Korištenje biodizela u javnom gradskom prijevozu doprinosi smanjenju emisija onečišćujućih tvari, čime se utječe na kvalitetu života u urbanim sredinama.

Prvotno, hrvatski nacionalni cilj bio je staviti u promet na domaće tržište do 31. prosinca 2010. godine biogoriva u ukupnom godišnjem udjelu goriva za primjenu u prometu u iznosu od 5,75 %. A sada

ZEMLJA	'000 TONNES*
Austrija	239
Belgijska	565
Bugarska	13
Hrvatska	33
Cipar	1
Češka Republika	210
Danska/Švedska	334
Estonija	0
Finska*	320
Francuska	1,885
Njemačka	2,516
Grčka	220
Mađarska	150
Irska*	24
Italija	387
Latvija	61
Litva	118
Luksemburg	0
Malta	1
Nizozemska*	1,248
Poljska	648
Portugal	314
Rumunjska	137
Slovačka	105
Slovenija	2
Španjolska	618
UK	277
TOTAL	10,367

Tablica 1. Proizvodnja biodizela u tisućama tona za 2013. godinu (2013. proizvodnja je bila povećana za 16,13 % u odnosu na 2012. +/- 5 %).

Grafikon 1. Europska proizvodnja biodizela u tisućama tona.

mineralni dizel), emisiju čestica i druge štetne emisije plinova. Biodizel ima ekstremno niski sadržaj sumpornog dioksida, izuzetno dobro podmazuje unutrašnjost automobila i brzo se razgrađuje u okolišu. Uz to, biodizel je gotovo potpuno neopasna i nezapaljiva kemikalija. Točka plamišta kod mineralnog dizela je 70 do 90 °C, a kod biodizela najmanje 110 °C. To su sve prednosti potvrđene od strane raznih neovisnih Europskih komisija te istraživanja neovisnih znanstvenih institucija.

Biodizel se može proizvoditi i od iskoristenog biljnog ulja čime se značajno smanjuje zagađenje okoliša, a pruža konkurentan i napredan način uštede CO₂

kada smo u EU, uskladjujemo se s Europskim planom od 10 %. Kod nas se za sada samo nalaze postrojenja za proizvodnju biodizela. Prvo postrojenje za proizvodnju biodizela u Hrvatskoj pustila je u rad tvrtka Modibit iz Ozlja. Virovitička tvrtka Vitrex prikuplja jestiva otpadna ulja i masti iz restorana te proizvodi biodizel. Za sada naš najveći domaći proizvođač biodizela nalazi

Fotografija 1. Polje uljane repice iz koje se cijedi ulje za proizvodnju biodizela.

60 ZAJEDNIČKIH GODINA

Ana Besermenji (76) i Jovgen Besermenji (83) su u svibnju ove godine proslavili 60. godišnjicu braka u krugu svojih najdražih osoba.

Ana Besermenji, djevojačkog prezimena Dudaš, Hanča, udala se za Jovgena 22. svibnja 1955. godine u Petrovcima gdje se i rodila i otada traje njihova zajednička priča. Za razliku od Jovgena koji je bio najmlađe dijete u obitelji, Ana je bila najstarija, ali se udala već sa 17 godina, nekoliko dana nakon Jovgenovog 23. rođendana.

U braku su, naravno, imali i teških i manje lijepih trenutaka, ali kako su od malena bili radišni ljudi, zajedno su uspijevali prebroditi sve neprilike pa se danas, 60 godina nakon vjenčanja, sjećaju pretežito sretnih i veselih dana. Ti su dani bili ispunjeni pjesmom i plesom koji su tradicionalni dio rusinskog identiteta. Iz jedne kuće koju su praktički sami podigli u Petrovcima, preselili se u drugu kuću koju su također zajednički podignuli u Vukovaru. U toj kući, u gradu na Dunavu, i danas žive iako su tijekom ratnih godina bili prisiljeni napustiti ju.

Svoje dvije kćerke, Dubravku i Nevenku, od malena su učili

Mladenačka fotografija Ane i Jovgena Besermenji

Fotografija novijeg datuma

russinskoj kulturi pa ne čudi što su obje bile aktivne članice KUD-a Osip Kostelnik u Vukovaru. Jednostavno, Ana i Jovgen su za cijelo vrijeme zajedničkoga života na druge prenosili energiju i sreću te njegovali russinske običaje. Kćerkama, koje danas žive u Osijeku i u Melbourneu, pružili su sve što im je bilo potrebno da izrastu u vrijedne osobe.

80-ih godina prošloga stoljeća, kćerke su se udale te su Jovgen i Ana ubrzo dobili i unuke. Nažalost, nakon tih godina dolazi do rata i obitelj je razd-

vojena po cijelom svijetu. Te su godine bile jedne od najtežih u njihovom zajedničkom životu, ali zahvaljujući ljubavi i snazi i što vrijeme više odmiče, njih dvoje sve više zaboravljaju crne trenutke i prepričavaju one sretne. Kada se situacija u Vukovaru primirila, Besermenji se vraćaju u svoju kuću te ju obnavljaju i tu nastavljaju svoj život. Prije 7 godina dobili su i praunuku.

Naravno, ne moram niti spominjati kako su trenuci u kojima se ponovno okupi cijela obitelj sretni i prožeti russinskom pjesmom. Ovakve obljetnice i

prigode dokaz su kako su russinske obitelji itekako pisutne u oplemenjivanju kulture u Hrvatskoj i kako se russinska radišnost te upornost još uvijek prenose s koljena na koljeno.

S obzirom da Jovgen još uvijek zna s vremena na vrijeme provoditi vrijeme u garaži, bavit će izradom predmeta od drveta, a Ana voli plesti, vesti i održavati vrt, možete očekivati da sličan tekst, ali i o 70. godišnjici braka čitate u Novoj dumci za 10 godina.

Čestitamo!

Andrej Rašljanin

VODITELJ ZBORA KUD RUSINA VINKOVCI ZORAN CIKOVAC

Zoran Cikovac je glazbenik, filmski snimatelj i fotograf. Povremeno se bavi pisanjem i slikanjem. Veliki je zaljubljenik u umjetnost, u svoj grad Vukovar i u Dunav, kojeg bar jednom dnevno mora vidjeti. Posljednjih deset godina posvetio se, također, vođenju pjevačkih zborova u ulozi dirigenta, ko-repetitora i učitelja pjevanja.

Svira nekoliko instrumenata, iako osim solfeggia, kojeg je završio u osječkoj glazbenoj školi „Franjo Kuhač“ 1990. godine, nema druge glazbene izobrazbe. Uz sviranje, bavi se i pjevanjem. Pjeva na hrvatskom, češkom, talijanskom i francuskom jeziku. Uz tamburicu, piano, sintesajzer i bubnjeve, najdraži instrument mu je gitara za koju kaže: „Gitara je moja najveća ljubav i ispunjava cijeli

moj život...“

Osim svakodnevnog vježbanja i usavršavanja u glazbi, Zoran puno vremena provodi slikajući i stvarajući filmove i fotografije. Nekoliko godina za redom sudjeluje na Hrvatskom festivalu jednominutnog filma gdje se sa svojim filmovima izborio za mjesto među najboljima na svijetu.

Dobio je i značajna priznanja za vrlo uspješan višegodišnji rad s djecom s posebnim potrebama u udruzi „Vukovarske iskrice“ u Vukovaru.

Zoran Cikovac napisao je autobiografsku knjigu „Miris grožđa“ u kojoj iskreno i emotivno opisuje prisilni odlazak svoje obitelji, stalnu tugu i čežnju za povratkom u zavičaj i rodni Vukovar, izbjeglički život i stalnu borbu za preživljavanje te povratak u ratom

razorenim Vukovar.

U naše društvo, KD Vinkovci, došao je prije 9 godina. Uložio je mnogo truda i strpljenja da nas pjevače amatera nauči više-glasnom pjevanju. Oduševile

Zoran Cikovac s članicama zbora KUD Rusina iz Vinkovaca

su ga russinske pjesme. Za većinu pjesama napisao je vlastiti aranžman. Pokazao je veliki afinitet za russinsku glazbu iako nije Rusin. Upravo njegovim dolaskom u Društvo Russina počelo se ozbiljno raditi na novim pjesmama, što je rezultiralo izdavanjem tri DVD-a u tri godine, sa 17 tonski snimljenih pjesama popraćenih videom u obliku spota.

Oduševljen je glazbenom formom russinskih pjesama za koje je uvjeren da su jedne od najljepših koje je susreo u svom dugom glazbenom iskustvu. Posebno je impresioniran pjesmama: Dze že tota prosta dražka, Ej, nje vidno tot moj valal, Pila bim, Ked ja išol popod humna, Na tancu, Da še to tak stalo i mnogim drugim.

Slavica Čorak

ОТРИМАНИ 54. ФЕСТИВАЛ РУСКЕЙ КУЛТУРИ „ЧЕРВЕНА РУЖА“

КУД «Дюра Киш» зоз Бикичу

У Руским Керестуре, од 26. по 28. юниј отримани једен зоз найстарших фестивалох култури Руснацох на простору бувшай Югославиј, „Червена ружа“.

Пияток, 26. юниј, у голу Школи „Петро Кузмяк“ отворена вистава малюнкох академскога маляра Милана Колбаса з Новог Саду, а у школским дворе у вечарших годзинах започало „Червене пупче“.

Виведзени 12 нови дзецински композициј, а победнікі керестурски трио Иван Рац, Матей Шепінски и Борис Жирош з композицију „Залюбени школяр“, авторох Михала и Радмили Барна з Руского Керестура.

У другей часци „Червенога пупча“, котре отримане 47. раз, наступели руски дзецински ансамбли Културно-уметніцкіх дружтвох зоз скорошицкіх руских местох зоз Сербиј, а з Горватской наступел подросток КУД-а „Яким Говля“ з Миклошевциох.

Други дзень фестивалу запо-

чал на 10 годзин рано з Керестурским саймом. То пияти сајам од початку отримваня, а тога року є отримани у дворе Школи „Петро Кузмяк“ та було вигоднейше як докше отримовал у завартим просторе. Було вецей як 25 викладачох з рижними продуктами, а предводзели ручны роботи, сувенири и рижни други виробки, як и једла та присмачки. Могло ше видзиц и продукты з обласци прыведи. Видавательну діялносц по руски на Сайме представило НВУ „Руске слово“ а свою активносц пропагавали Туристичне здружене „Руски Керестур“ и домашнє Здружене папригарох.

Субота вечар уж традицыйно резервована за концерт „На штрэд широкей ровніні“.

Гімну Рэспублікі Сербії и Шветочну пісню Руснацох у Сербиі виведол Мишани хор и Велькы народны оркестер Дома культуры Руски Керестур, под диригентством Юлияна Рамача Чами. Вони виведли и шпіванкі „Ганцю

не дримяй“ и „Ей, там на гори дубіна“, а фольклорни ансамбл Дома культуры з Руского Керестура одтанцоввал танец „Коломийка“.

Потым ушлідзел приказ найлепших на прешлорочных руских фестивалох котри ше отримую у Сербії. Наступели: Мишана шпіванка група КУД „Іван Котляревски“ з Бикичу, Тамбурови оркестер КУД „Петро Кузмяк“ з Новог Орахова, а победніцкі шпіванкі з тогорочнай „Ружовей заградкі“ виведли Мираслава Дажджу и Йовген Надь. На концу домашнього блоку нащывителе видзели танец „Вербунг на Горніцы“ групи ветеранох керестурскаго Дома культуры.

У остатней часци Шветочного концерту наступел госци зоз Словакцей, ансамбл ПУЛЬС з Пряшова, котри зоз шпіванкамі и танцамі виведол часц програми под назву „Наврацане“, як здогадоване на прешлосц Руцинох, та фрагменты з култури Українцох.

После Шветочного концерту отримани Естрадни концерт, на хторим наступел Звонимир Кошиш Цоле и тамбурови состав „Још ови пос“, але понеже з остатнім тактом госцох зоз Словакцей почал падац диждж, векшина патрачох ше порозиходзела. Шветочны концерт провадзела и делегація Руснацох з Горватской у составе: Звонко Костелник, член Совету за национални меншини РГ, Агнетка Балатинац, Представителька рускай национальнай меншини Осечко-бараньскай жупанії, Дубравка Рашлянін, пресидателька Союзу Русинох РГ та Яким Павлович, тайомнік Представителя рускай национальнай меншини Городу Загребу.

На змаганю за найкрасши глас того року участвовали лем дзівчата. Традицыйну кошарку червених ружох и стилизовану дзвівоцку ладу освоєла млада шпівачка Йована Ногавица з Руского Керестура, зоз шпіванку „Весела дзівка“.

Змагали ше и дзевец нови забавни композиції по руски, а за найлепшу нову забавну композицию фахови жири прэглагашел шпіванку „Шпівам за це“, за хтору музыку и текст написала Танита Ходак з Коцера, котра ю и одшпівала, а автор аранжману Златко Русковски. Медзі новімі забавнімі композиціямі була и композиция „Верби и сні“, композиторки Ани Бучко з Горватской, на текст Агнети Папгаргай, у аранжману Мираслава Папа, а шпівала ю Гелена Бучко, тиж так з Горватской.

Агнетка Балатинац
Фото: А.Балатинац

ВЕЛЬКИ ХАСЕН ЗА ЗЕДНІЦУ И ПРОДУКОВАТЕЛЬОХ

Проект наводнівания ІРРИ у Вуковарско-сримской жупанії проглашени за найуспишийши ЕУ проєкт у періодзе од 2012. по 2014. рок, а награди достали и два проєкти зоз Шибенику.

За найуспишийши проєкт локальних управох и самоуправох, хтори софинансовані зоз средствами Европскай униї зоз рижних програмох, змагал ше 21 проєкт предложені з боку локальних самоуправох, а найуспишийши выбрані на основи гласована гражданох на интернетских боках Министерства региональнаго розвою и фондох Европскай униї и оцени фаховей комисії ресорного Министерства.

Найуспишийши Проєкт наводнівания ІРРИ коштал 240,500 еври, а слово о прейгранічним сотрудніцтве Горватской и Босни и Герцеговини, 127,200 еври потрошени за наводнівование поверхносцох у Горватской, а 113,300 еври у БиГ. Проєкт ше запровадзовало од дэцембра 2012. по юний 2014. року.

Заедніцка фотографія наградзеных

За тот час на 13 демострацыйных польох на подручу сушедних општинах Ловас и Томповци поставена опрема за наводнівование, аппараты за контроловане влаги у жемі як и агрометеорологійна станіца. Тиж так виробена студия о хвильковым стану у наводнівование и його регистар Вуковарско-сримской жупанії, а едуковани и 25 технічаре у наводнівование.

Медзи учашнікамі и хаснователями средствох Европскай униї и газдество Желька Лікара з Миклошевцох, дзе успаставена комплетна система наводнівования зоз студню глібоку коло 75 метери.

Награди и припознаня представителью ношительох проєктох 17. юния у Загребе додзелел подпредсідатель Влади и министер регионал-

ного розвою и фондох ЕУ Бранко Грчић, хтори з тей нагоды наглашал факт жешицки проєкты принешу велькі хасен за локальні заедніци и їх розвой взагалі. У мене општины Ловас награду прияла начальніца Таня Паша, а з општины Томповци начальнік Томислав Паненич.

Желько Лікар, дипл. инж.

MONARDA, INDIJANSKA KOPRIVA, METVULJA

Monarda je trajnica porijeklom iz Sjeverne Amerike. Indijanci su je smatrali sve-mogućom biljkom i koristili ju kao lijek i začin.

Cvjeta u ljeto, a cvjetovi mogu biti u roza, crvenoj i ljubičastoj boji. Visoka je, ovisno o vrsti, oko 50-120 cm. Njezini mali, usni cvjetovi okupljeni su u glavice koje strše u vis poput raščupanih čuperaka kose, a uokviruje ih vjenčić zelenih pricvjetnih listova. Stabljika, listovi i cvjetovi imaju vrlo ugodan miris koji podsjeća na mješavinu kadulje i origana. Prve cvjetove treba nakon cvjetanja odrezati i ubrzo će se

iz lisnih pazušaka pojaviti novi. Zadnje cvjetove, koji se pojavljuju u jesen, treba ostaviti jer osušeni sjemeni tobolci lijepo izgledaju u zimskom periodu, a ujedno su hrana pticama kada padne snijeg.

Monarda voli vlažno tlo i sunčani položaj. Biljke koje su izložene dugotrajnoj suši mogu oboljeti od pepelnice. Širi se pomoću kratkih korenovih izbojaka kojima se lagano razmnožava. Da bi se potakla bujnija cvatnja, dobro ju je svake 3 ili 4 godine podjeliti i presaditi.

Cvjetovi monarde koriste se kao začin u voćnim salatama i

kao rezano cvijeće. Listovi se koriste u liječenju, a osušeni se stavljaju u potpuri. U kozmetičkoj industriji koristi se za izradu muških parfema. Može se pripremati kao čaj, dodatak salatama, mesu, dže-

movima, vinima, a posebno se dobro slaže s tropskim voćem. Imma antibakterijska svojstva zbog čega je odlična kod liječenja infekcija, a pomaze i kod probavnih smetnji. Ne preporuča se konzumiranje u velikim količinama jer

može prouzročiti vrtoglavicu, mučninu i povraćanje. Isto tako ne preporuča se konzumiranje pripravaka monarde za vrijeme trudnoće.

Slavica Čorak

РУСКИНЯ ЯК СЛУП ФАМЕЛИЇ

Народна присловка хтора гвари же споза успишного хлопа вше стої жена, ма моцне упоско и при нас Руснацо. Споза Руснака котри приходзи на тоти прости скорей двасто роки, кельо уж жиєме ту на тей часци Панонской ровнї, стала и стої Рускиня. То жена, роботніца, мац котра ховала свойо дзэци. Трапела ше першне робяци у обисцу, у загради, на полю, спочатку на цудзим як надічарка, ткла, предла, вишивала рихтаюци потомки до жывота, вше чуваюци звичай, бешеду и виру през шицки часи, дружтвени системи у котрих Руснак жил на тих просторах.

Прилапівала Рускиня нове и мондерне, але любоморно чувала свойо руске котре нашлідзела од мацерох и бабох. Почитуюци люцке, свойо не забувала и чувала же би охабела свойом сином и дзивком. Гледаюци лепши живот, Руснак ше застановел ту, на ровнї, лапел ше до роботи и з нічого почал стварац маєтки, куповал жем робяци у ғаздох з полі, з рису, жедляряци у цудзих хижох, но зоз часом, провадзаци напредоване техніки, створел себе и лепши живот.

Не было лёгко, були ту и терхи и бриги, войни до хторих мац Рускиня випровадзала синох наздаваюци же зла преайду и же ше синове врача дому.

Слухаюци бешеды страших котри жили у тедышніх часох, на початку двацетаго століття кед не было струї, райбачки, миксери, уцизовачи и ище вельо койчого, жена мала роботи рушаюци зоз мишенем хлеба и другима работами по обисцу, як цо поміване судзини, райбане шматох, рихтане фриштику, полуздзенку... Роботи ше зменьовали у зависносци од часци дня лёбо рока. На яр требало посадзиц заграду и тримац ю чисту од трави, же би през рок было досц кромплі, цибулі, цеску, маку, пасулі и шицких других заградковых рошлінох. Фамелії були досц вельки, та и шицко цо ше садзело у заградох мало досц вельку поверхносц. Требало и крави подоїц, обрац млеко, порихтац сир и шметанку за пияц, змуциц масло, накармиц жывину и ище вельо койчого.

Лётни час мал свойо роботи котри чекали жену же би их окончела. У

першим шоре то була косидба, дзе жена одберала спони коло мужа котри кошел, требало и шено пограбац, позберац на гарсци, повожиц дому же би статок мал цо ёсц през цали рок. Тиж так требало одховац жывину, насадзиц квоки и водзиц бригу о курчатох чи ше вилягли же би обисце през рок було обезпечене зоз месом и вайцами. Гуски требало одховац кельо пре месо, ище вецей пре пире, окреме там дзе у обисцу було вецей дзивчата.

Єшень тиж приношала вельо роботи за єдну газдиню. Требало навариц маджун, наквашиц огурки, папригу, увариц парадичанку, викопац кромплі, виласац кукурицу и ище велі други роботи же би фамелія була порихтана и мала надосц поживи през жимски час.

През жиму було кус вецей часу, та ше предло, сновало, ткало керпари, партки, ручнікі, рихтало платно за облечиво. Шицко тото жена мала зробиц и о шицким ше старац. Коло шицкей тей роботи требало дзэци ховац, научиц их рускей писні, пратац до церкви же би у вири були віховані и шицко научене чувац за будуци поколеня.

Остатня штварцина двацетаго століття принесла пременки у способе жывота целого человечства, та так и при Руснацох. Рускиня престала буц лём кресцанка, дostaла роботу у рижних подприемствах, школуе ше и постава фаховец у рижних фахох. До обисца уходза рижни аппараты котри ёй олэгчую роботу. Коло занятосци на роботи и роботох по обисцу, Рускиня остава мац и хова свойо дзэци поставяюци их на ноги и чува свойо

руське ёство, руски язык, писню и виру хтори преноши як нашлідство зоз своіх предкох своім потомком. Прето подзекуйме Рускині за шицки тоти роботи и трапези хтори церпела през два столітія, маюци на розуме праве же не шме страциц мац и витирвалосц остац тото цо є, Рускиня и слуп жывота у власним обисце и месце зоз свойм народом.

Можеме лём жадац Рускині у сучасных часох зоз компьютерами, фейсбуком, мобільными телефонами и вшэліякими технологійними чудамі же би и надалей була слуп тей малей гарсточки руснацтва на наших просторах. Як и велім генераций предкох, и нешкайшай малдей мацери и жени наменене преношэнे любові гу свойому рускому народу, рускей писні, вири, бешеди и обычайом на младых, бо то гаранция нашого інованя ище велі рокі.

Томислав Рац

НА ЗДОГАДОВАНЕ

ЦЕЦИЛИЯ ГАРГАЙ (1928-2015)

У Осиеску, 21. юния 2015. року, у 87. року упама учителька у пензії Цецилия Гаргай (народзена Цап), котра зохабела вельки шлід у нашай працьве и культуры.

Народзена є 1. юля 1928. року у Коцуре, у парадстской фамелії, але и попри почежкосцю які провадзели тэдышніх жителькох, ей мац инсиставала же би буда учителька. Закончела штирокласову основну школу у родным месце, а у Вербаше закончела нізшу гімназію. Учительску школу закончела у Суботиці, а зоз школованьем, попри роботы, закончела за учительку класней наставі на Педагошким факультету у Славонскім Бродзе.

Першое работне место учительки дастала 1949. року у Бачинцох, заменюющи тэраз уж нашого познатаго покойного писателя Міколу Кошиша, котры ішол на одслужене военраго року. Попри школскай роботы, дзецы и страших учела рускі танцы и при-

ріхтавала театрални представі, та наступали у Рускім Керестуре, Коцуре, Вербаше...

З Бачинцох ше 1954. року одала за о. Владимира Гаргая до Петровцох. Прэйго служббу, преселіла ше до Райовага Села. Ёден час не мала роботне место, але за тот час, робела з младима, Руснацох зазберавала на бали, прадаки и другі программы, а з початком роботы у школы у тым месце, 1958. року, уключала ше и до прыіхтования культурных програмах.

Кед у обласці школства принесены законски предписаныя о образованю и на языкох народносцю, организавала наставу рускага языка у Райовім Селу, а неоднага и у Гуні. Основала танечную секцию з хтору успішно наступала на наших и других манифестациох — на „Петровским дзвоне“, „Червеней ружи“, „Дяковских вишывакох“, „Вінковских ешеньох“, „Жупаньских прадкох“ и веліх других. Була активна и у Союзу Русинох и Украінцох РГ (член предсідательства), а вецей як дзешец раз зазберавала дзецы и приводзела их на летні школьні, дзе вікладала мацерински язык.

Учителька Цецилия Гаргай за свою учительску и культурно-просвітну работу дастала вецей припознання, медэзі хторима и „Наймилши учитель“ (Београд, 1979), та награду „Мият Стоянович“ котру просвітним и культурным діячом додзельвала општина Жупаня (Жупаня, 1988).

У своіх здогадованьох надпоминала же любела дзецы як свойю власни, же их не лем образовала, але ше старала и о ёх виховіванню. Вімагала од ніх же би були роботни, чесни, справедліви и одвічательни и як такі віведла велі генерації. Як пензіонавана просвітна роботніца, учителька Гаргайова дзечнє и далей помогала у просвітнай и культурнай работе. Свою любов гу рускай культуры пренесла и на свойого сина Ромка котры роками активны член КУД-а Руснацох Осиек.

Учителька Цецилия Гаргайова похована 23. юния на грекокатоліцким теметове у Петровцох.

Жридла: Нова Думка, Рутенпрес и Ромко Гаргай

Приіхтала: А.Балатинац

НА ЗДОГАДОВАНЕ

ВИНКО ЗИДАРИЧ, проф. (1937-2015)

В недзелю 31. мая 2015. року, у Загребе несподзівано умар Вінко Зидарич, професор англійскага языка у пензії, але и вельки почитаватель шицких Руснацох, новинар, интеркультураліста, автор численных текстах о культурных змістох и можлівосцюх Вуковару и Петровцох. По його словам, у Петровцох препровадзел найкрасши роки свойого дзецинства и научел велью о культуры и звичайох Руснацох, ёден час робел у Економічкай школы у Вуковаре, а осемдзесятих роках прешлого віку рушел по дипломатских драгох. Робел як культурни аташа у югославянскай амбасады у Штокхолму у Шведской и там обдумал числены программы мед-

зинародного и билатералного сотрудніцтва. Вон основав здружене Интеркультура и бул ей найактивнейши член и предсідатель. Здружене мало шедзиско у його квартелю у загребскім населеню Утрине, а члены здружения були университетски профессоре, студенты и колегове засікавени за медзисобне упознаване и мішане розличных культурох, нароах и жемох. Зидарич бул учашнік численных научовых сходох, автор численных вредных научовых текстах од котрых числены друкаваны и у нашей Новей думки. Велька часць його намаганьох була унапрямлена на повойнови Вуковар, намагал ше же би ше до городу врацели голем даедни звичайны вредносцы по преживіванню апокалипсы, як то медзисобне почитаване и заедніцкі живот хтори обращены будучносцы на кореньох прешлосци.

Остатніх роках закладал ше за идею же би ше шицки генерації вуковарскіх гімназіялцох позберали истого дня. Рыхтал ше за приход на тогорочне стретнүце зоз школскими колегами зоз лавки, але, нажаль, у тым го намаганю претаргла шмерц. Остатнє стретнүце делегації Союзу Русинох РГ зоз Вінком Зидаричом збуло ше 18. апраля у Загребе, кед зме у бешеди зоз нім ище раз прешли през його здогадованя на Петровцы и кед нам обещал же ше и того року увидзіме на Петровским дзвону. Даскељо дні пред Дзвоном умар. Поховани є на вуковарскім старым пра-вославним теметове.

Вічна му памят!

Вера Павлович

ОТРИМАНА 8. ПОДОБОВА КОЛОНИЯ КУД-А РУСНАЦОХ ОСИЕК

Маляре на 8. Подобовей колониї зоз предсідательку КУД-а Руснацох Осиек, з ліва на право: Роберт Ерделї, Мирослав Одавич, Андєлка Античевич, Лідія Барна, Агнетка Балатинац и Кристиян Медєши

Вистава малюнкох у природним амбіенту

У Осиеку, у організації КУД-а Руснацох Осиек, отримана 8. Подобова колонія КУД-а Руснацох Осиек котра тирвала од 19. по 21. юний 2015. року.

Тогорочна Колонія отримовала ше у старій часці Осиеку, у Тврдї, у прекрасним амбіенту пансиону Максимилиян.

На Колонії учасць вжали маляре з Горватской и Сербії. З Горватской були Роберт Ерделї и Кристиян

Медєши зоз Петровцох и Мирослав Одавич з Осиеку, а зоз Сербії Лідія Барна з Кули и Андєлка Античевич з Беркасова.

Млади таланти Роберт Ерделї и Кристиян Медєши були по першыраз на Колонії, а тиж и Андєлка Античевич (народзена Балашак), котра ше з мальованьнем активнейше почала занімац аж кед пошла до пензії.

У рамикох Колонії, всебуту вечар, члени драмскай сек-

циї КУД-а «Яким Гарди» з Петровцох, Ивана Колбас и Владімір Дудаш, виведли дуодраму «Пирскаци жирячки малженства» котра одушевела и по слизи нашмейла патраочно.

Внедзелю, на завераню Колонії, предсідателька КУД-а Руснацох Осиек, Агнетка Балатинац, представала малярох и ёх малюнки, маляром подаровала Поздекованя и скромни дарунки, а потым КУД Руснацох Осиек виведло кратку

культурну програму. Одышпівали три шпіванки, а новоформена фолклорна секция одтанцовала танец «Черешенки».

Подобова Колонія отримана з финансійну потримовку Совету за національни меншини РГ, Осєцко-барањской жупанії и Гроду Осиеку, та зоз донацију продуктох Пивоварнї Осиек.

А.Балатинац
Фото: А.Балатинац

Заєдніцки знімок зоз завераня 8. Подобовей колонії КУД-а Руснацох Осиек

Наступ хорскай секції

R. ERDELJ